

Børge Strand og Harald Utne

FoB2000

**Rapport fra seminar 12. mars
1998 om arbeidsmarkedsdelen i
Folke- og boligtingen 2000**

Rapport fra seminar om arbeidsmarkedsdelen i FoB2000

12. mars 1998

Innhold

1. INNLEDNING	2
2. ÅPNING. GENERELT OM FOB2000.....	2
2.1. INNLEDNING VED PAUL INGE SEVEREIDE, SEKSJON FOR FOLKE- OG BOLIGTELLING.....	2
3. ORIENTERING OM REGISTERBASERT ARBEIDSMARKEDSSTATISTIKK	3
3.1. REGISTERBASERTE ARBEIDSMARKEDSDATA DATAKILDER OG KVALITET ORIENTERING VED HARALD ÚTNE, SEKSJON FOR FOLKE- OG BOLIGTELLING.....	3
3.2. YRKE OG ARBEIDSTID IAA-REGISTERET. ORIENTERING OM PLANER VED HELGE NÆSHEIM, SEKSJON FOR ARBEIDSMARKEDSSTATISTIKK	5
3.3. SPØRSMÅL OG KOMMENTARER.....	5
4. FYLKESKOMMUNENES BEHOV FOR ARBEIDSMARKEDSDATA.....	6
4.1. INNLEDNING VED INGE JOHANSEN, TROMS FYLKESKOMMUNE.....	6
4.2. SPØRSMÅL OG KOMMENTARER.....	7
5. KOMMUNENES BEHOV FOR ARBEIDSMARKEDSDATA.....	8
5.1. INNLEDNING VED GEIR THORSNÆS, OSLO KOMMUNE	8
5.2. SPØRSMÅL OG KOMMENTARER.....	9
6. ARBEIDSMARKEDSETATENS BEHOV FOR ARBEIDSMARKEDSDATA	10
6.1. INNLEDNING VED INGA LENA GRØNLUND, FYLKESARBEIDSKONTORET I HORDALAND.....	10
6.2. SPØRSMÅL OG KOMMENTARER.....	10
7. FORSKERNES BEHOV FOR ARBEIDSMARKEDSDATA.....	11
7.1. INNLEDNING VED TOR SELSTAD, HØGSKOLEN I LILLEHAMMER.....	11
7.2. SPØRSMÅL OG KOMMENTARER.....	12
8. OPPSUMMERING.....	12
VEDLEGG 1 INVITASJON	13
VEDLEGG 2 PROGRAM	14
VEDLEGG 3 DELTAKERLISTE.....	15
VEDLEGG 4 BAKGRUNNSNOTAT	17

1. Innledning

Dette notatet er en rapport fra det andre av tre temaseminar om innholdet i Folke- og boligtellingsen 2000 (FoB2000) som ble arrangert våren 1998¹. Temaet var arbeidsmarkedsdelen i FoB2000. Dette emnet var valgt spesielt fordi arbeidsmarkedsdata i FoB2000 for første gang vil være hentet fra administrative registre og ikke som tidligere fra spørreskjema. SSB ønsket derfor å legge fram planene innenfor dette området for sentrale brukere og få deres synspunkter på planene.

Invitasjon var sendt ut til sentrale brukermiljøer, da særlig institusjoner som er brukere av regionale arbeidsmarkedsdata. Det var i alt 26 deltakere, hvorav 14 kom fra andre institusjoner enn SSB (deltakerliste i vedlegg 3). Det var forberedte innlegg fra Inge Johansen, Troms fylkeskommune, Geir Thorsnæs, Oslo kommune, Inga Lena Grønlund, Fylkesarbeidskontoret i Hordaland, Tor Selstad, Høgskolen i Lillehammer og Helge Næsheim, Paul Inge Severeide og Harald Utne, SSB.

På forhånd hadde deltakerne fått tilsendt et bakgrunnsnotat "Kjennemerker i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. Datakilder og kvalitet" (hut, 5. mars 98), se vedlegg 4.

Denne rapporten bygger i hovedsak på notater som ble gjort under seminaret, men i noen tilfeller også på manus fra foredragsholdere og kopier av lysark.

2. Åpning. Generelt om FoB2000

2.1. Innledning ved Paul Inge Severeide, Seksjon for folke- og bolig telling

Severeide innledet med en presentasjon av den registerbaserte løsningen, og det tette samarbeidet mellom fagseksjoner og folketellingsseksjonen som dette innebærer. FoB-prosjektet finansierer flere stillinger på fagseksjonene. Bruk av registre som datagrunnlag har vært et tema i folketellings-sammenheng siden FoB70. Av de andre nordiske land har både Danmark og Finland gjennomført registerbaserte folke- og bolig tellinger, mens Sverige er omtrent i samme situasjon som oss, bortsett fra at de har fått klarsignal for å etablere et boligregister².

Seminaret var det tredje i en rekke av flere om innholdet i FoB2000. Seminarrunden avrundes med et seminar for forskere høsten 1998. Seksjon for folke- og bolig telling lager et høringsnotat om innholdet i FoB2000 (se Notat 98/30). I høringsnotatet innarbeider vi reaksjoner og erfaringer fra disse seminarene sammen med vår egne vurderinger. Høringsnotatet sendes ut i mai, med høringsfrist 21.8.98. Prosessen med å planlegge produkter i forbindelse med FoB2000 er også i ferd med å starte opp.

I FoB2000 skal det samles inn data for hele befolkningen. Det blir altså en fulltelling uten statistisk usikkerhet. Det blir en registerbasert persondel og en skjemabasert bolig telling.

Bruk av registre innebærer både fordeler og ulemper. Registerbruken sikrer bedre sammenliknbarhet med den løpende statistikken. En ulempe er selvsagt at vi ikke har noen mulighet for å skaffe kjennemerker som ikke finnes i register.

Hovedmålsettingen og kostnadsrammen for prosjektet er gjengitt i bakgrunnsnotatet (vedlegg 4).

---

¹ De andre to seminarene omhandlet geografisk informasjon og bolig tellingen (se Notat 98/27 og Notat 98/19). I tillegg ble det holdt et generelt seminar om innholdet i FoB2000 i november 1997 (se Notat 98/2)

² Dette var situasjonen i Sverige i mars 1998. I august 1998 er det usikkert om /når det blir etablert et boligregister.

3. Orientering om registerbasert arbeidsmarkedsstatistikk

3.1. Registerbaserte arbeidsmarkedsdata. Datakilder og kvalitet. *Orientering ved Harald Utne, Seksjon for folke- og bolig telling*

Utne gjorde rede for noen hovedpunkter i bakgrunnsnotatet med utgangspunkt i emnene innsamlingsmetode, datakilder, kjennemerker og kvalitet.

Arbeidsmarkedsdelen i FoB2000 skal i sin helhet være registerbasert. Datagrunnlaget for arbeidsmarkedsdata vil være 'Arbeidsmarkedsregisteret' - et statistikkregister som lages ved Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk. Registeret dannes ved at data fra flere forskjellige registre koples sammen. Etter kopling blir datagrunnlaget konsistensbehandlet, og nye kjennemerker avledes.

Datakilder

Registre som inngår i Arbeidsmarkedsregisteret er:

- Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisteret (AA-registeret)
- SOFA-søker-registeret (arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak)
- Likningsregisteret (LIKN)
- Selvangivelsesregisteret (SA)
- Lønns- og trekkoppgaverregisteret (LTO)
- Enhetsregisteret (ER)/Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF)
- Andre (f.eks. registre over vernepliktige og tjenestemannsregistre for ansatte i stat og kommune).

Sysselsatt - et avledet kjennemerke

Nedenfor følger en skjematisk og noe forenklet gjennomgang av hvordan man avleder 'sysselsatte' på et tidspunkt ved å kombinere data fra flere registre:

Arbeidstaker i AA-registeret
- Uten lønn i LTO
+ Betydelig lønn i LTO
+ Næringsinntekt i LIKN eller SA
- Arbeidsledige i SOFA (på samme tid)

= Sysselsatte (antallet avstemmes mot AKU på landsnivå)

Hvorfor vi satser på registerdata i arbeidsmarkedsdelen

I motsetning til i FoB90, satser SSB i FoB2000 fullt ut på registerbaserte arbeidsmarkedsdata³. Hva har skjedd siden FoB90?

- Bedre kvalitet på AA-registeret
- Flere registre er blitt tilgjengelig (LTO, SOFA, SA)
- SSB har betydelig mer erfaring med kopling av registerdata
-

Det er likevel nødvendig å sette i verk kvalitetsforbedrende tiltak i forbindelse med FoB2000 for de fleste relevante registre.

Referanseperioder

I folketellinger gis opplysninger om arbeidsmarkedstilknytning for både kort og lang referanseperiode, dvs. status i tellingsuka og status i tellingsåret.

---

³ I FoB90 ble det brukt en kombinasjon av skjemadata og registerdata.

Kjennemerker som gjelder tellingsuka

- Arbeidsstyrkestatus
  - Sysselsatt (i tidligere tellinger: 'yrkesaktiv')
  - Arbeidsledig
  - Utenfor arbeidsstyrken

For sysselsatte:

- Yrkesstatus (lønnstaker, selvstendig, familiarbeider)
- Arbeidstid per uke (*avtalt* arbeidstid, i FoB90 også *utførte* timer)
- Yrke
- Kjennemerker som gjelder arbeidsstedet
  - Næring
  - Organisasjonsform
  - Beliggenhet
- Arbeidsreiser og pendling.

Kjennemerker som gjelder sysselsatte i tellingsåret:

- Yrkesaktiv (> 100 timer i året)
- Arbeidstid per år
- Andre kjennemerker: som for 'sysselsatte i tellingsuka'

Vi ønsker særlig brukernes synspunkter på planene vedrørende:

- Yrke. Det finnes ingen heldekkende registre per i dag, men yrke skal etter planene tas inn i AA-registeret år 2000. For FoB kan det være litt i seneste laget.
- Yrkesopplysninger for sysselsatte utenfor AA-registeret. Vi må gjøre anslag for lønnstakere ved bruk av f.eks. tjenestemannsregistre, evt. Lønnsstatistikken og anslag for selvstendige, f.eks. ved å kombinere opplysninger om næring og utdanning.
- Arbeidsstedets lokalisering. Per i dag er dette på kommunenivå, men et prosjekt for stedfesting av bedrifter er i gang. Dette gjelder stedfesting både på grunnkrets og stedfesting med numerisk adresse. Hvor nøyaktig bør stedfestingen være?
- Arbeidsreiser / pendling. FoB90 hadde opplysninger om oppmøtested, reisetid, reisefrekvens og reisemåte. Bruk av register gir 'pendlere' - definert som personer med arbeidssted ulikt bosted. Vi vet at det er usikkerhet mht. registrering av faktisk bosted for enkelte grupper (særlig borteboende studenter). For noen sysselsatte sier bedriftens lokalisering lite om arbeidsstedet. Militære yrker kommer i en særstilling. Disse får vi uansett ikke lokalisert. Vi kan forsøke å beregne reisetid. Det vil i så fall være grove beregninger med usikker kvalitet. Registerne gir verken reisefrekvens (antall arbeidsreiser per uke) eller reisemåte på arbeid.
- Avtalt arbeidstid i uka. Eksakt timetall skal inn i AA-registeret fra år 2000. For andre grupper av sysselsatte vil det måtte bli relativt grove beregninger. Utførte timer i uka er det ikke mulig å få fra registre.
- Beregninger av arbeidstid i året. Er det tilstrekkelig med en inndeling i noen grupper som f.eks. 'heltid' og 'deltid'?
- Den løpende arbeidsmarkedsstatistikken gjelder kort referanseperiode. Har brukerne behov for både kort og lang referanseperiode? Tellingsuka er planlagt til første uke i november, tellingsåret vil måtte bli kalenderåret.
- Andre kjennemerker - er det noe vi ikke har tatt med?

3.2. Yrke og arbeidstid i AA-registeret. Orientering om planer ved Helge Næsheim, Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk.

Det finnes per i dag ingen gode registerkilder som gir yrkesopplysninger, men 'yrke' skal etter planene inn i AA-registeret fra år 2000 (etablering som en del av årskontrollen 2000). Oppdatering skal skje ved skifte av arbeidsforhold og ved årskontrollen. Et mulig problem er om dataene er klare i tide, et annet er spørsmålet om kvalitet. Vi kan risikere å måtte gjennom enda en årskontroll (2001) før kvaliteten på yrkesopplysningene er god nok.

Kilder for yrkesdata

AA-registeret dekker ikke alle sysselsatte. Vi vil fortsatt mangle yrke for selvstendige og for lønnsstakere som ikke er med i AA-registeret. En mulig løsning for disse gruppene er å avlede yrke på grunnlag av opplysninger om utdanning, næring samt data fra spesialregistre.

I Lønnsstatistikken vil spørsmålet om 'yrke' gå ut når kvaliteten er god nok i AA-registeret. I fremtiden vil derfor ikke Lønnsstatistikken være noen alternativ kilde til yrkesopplysninger.

Ny standard for yrkesgruppering

bygger på internasjonal standard fra 1988. Standarden blir publisert i 1998. AKU-tall har vært publisert etter ny standard fra 1996. For et kvartal i AKU (2. kv. 1995) vil det foregå dobbeltkoding etter både gammel og ny standard.

Arbeidstid

Datakilder for arbeidstid per uke:

- AA-registeret (gjelder de som er innmeldt)
- Beregninger for andre grupper

Datakilder for arbeidstid per år:

- AA-registeret (ukentlig tid + varighet i løpet av året)
- Andre registre og beregninger

Utførte timer vil man ikke få. Ved Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk er man i gang med å gjøre en del beregninger av arbeidstid i forbindelse med den nye sykefraværsstatistikken..

3.3. Spørsmål og kommentarer

Øystein Haram, Arbeidsavdelingen i AAD, sa at fra deres side så man mye positivt i planene som ble presentert, bl.a det som gjaldt 'yrke'. Det er av interesse å kunne lage 'arbeidsmarkedsregioner' på tvers av kommunegrensene.

Nils Martin Stølen, SSB, sa at når det gjelder 'yrke,' er det i noen sammenhenger ønskelig med litt mer nyanserte og varierte yrkeskoder. Han spurte hvor stor grad av fleksibilitet det legges opp til.

Næsheim svarte at vi må følge de internasjonale standardene på området. Prinsippet er at det legges til grunn 'hva man faktisk gjør'. I SSB mener vi muligheten for å kombinere opplysninger fra ulike datakilder er større enn før. Man kan f. eks. kombinere utdanningsstandard med yrkesstandard for å oppnå større fleksibilitet.

Inge Johansen, Troms fylkeskommune, sa at det å kunne utnytte pendlingsdata mellom kommuner er vel og bra, men dette blir ofte for grovt. Fra fylkeskommunens ståsted må det være viktig å knytte disse dataene til adressenivå. Dette må dessuten være sentralt for flere brukere enn fylkeskommunene.

Inga Lena Grønlund, FAK Hordaland understreket også betydningen av å stedfeste bedrifter på så lavt geografisk nivå som mulig.

Tor Selstad, Høgskolen i Lillehammer, hadde en kommentar til spørsmålet om hva slags data som er interessante for pendling. På en måte er kommunenivå nok, men han viste til at det skjer en utvikling mht. 'pendlingsvillighet'. Fra regionalforskernes synspunkt er det ønskelig at FoB2000 også tar med 'hjemmearbeidsplasser' i kombinasjon med faktisk pendling (IT-pendling). Han mente også at det er interessant å ha arbeidsreiser på nøyaktig avstand.

Næsheim uttrykte skepsis til dette med eksakt lokalisering av arbeidsplasser. Bedriftenes adresse kan være nøyaktig nok, men en annen side av denne saken er å fordele de ansatte på bedrifter. Dette er et vel så stort problem. Dette kan igjen skape problemer med å angi arbeidsreiser på et detaljert nivå.

Rolf Stangeland, KR D, reiste spørsmålet om noe blir gjort for å få registrert studenters faktiske adresser.

Severeide svarte at Sentralkontoret for folkeregistrering faktisk har foreslått å endre folkeregistreringsforskriftene på dette punktet. Saken er ennå ikke avklart. SSBs holdning er at vi støtter forslaget til endringer som er satt fram av Sentralkontoret. Ellers ble det presisert at den adressen studentene er registrert med etter gjeldende forskrifter, er den adressen de hadde før de begynte å studere. Forutsatt at faktisk bosted blir registrert for studenter, kan studenters pendling avledes etter samme metoden som for arbeidstakere - ved å måle forskjellen mellom bosted og studiested.

Hugo Birkelund, Østlandsforskning, spurte i hvilken grad FoB2000 vil dekke organisasjonsforhold i bedriftene.

Næsheim svarte at under forutsetning av at vi klarer å plassere folk på riktig bedrift, har SSB de opplysningene som trengs om organisasjonsforhold. Problemet er å få alle personer knyttet til riktig bedrift.

Han mente videre at når det gjelder spørsmålet om 'yrkesaktivitet' eller 'sysselsetting' i året, vil en vridning i retning av 'sosioøkonomisk status' eller en inndeling etter aktivitetsstatus være bedre for denne referanseperioden. Det er viktig at man ved bruk av registerdata får større muligheter for kombinasjoner av opplysninger fra ulike sektorer.

Selstad spurte om ekstrabevilgningene vil sikre kvalitetsnivået i sektorstatistikkene også etter FoB2000. *Stølen* understreket også at dette var et viktig poeng. Det er stort behov for disse dataene hvert år. Han ville derfor vite om eventuelle planer for videreføring.

Både *Severeide* og *Næsheim* forsikret at dette i høyeste grad er målsettingen. I SSB betrakter vi ekstrabevilgningene som en investering som skal gi avkastning på lengre sikt. Det er billigere å holde nivået etter at man har hevet kvaliteten. Det er heller ikke slik at alt kvalitetssikringsarbeid som gjøres er basert på finansiering gjennom FoB-midler.

4. Fylkeskommunenes behov for arbeidsmarkedsdata

4.1. Innledning ved Inge Johansen, Troms fylkeskommune

Fylkeskommunenes brukerbehov er knyttet til deres oppgaver som ansvarlig for områdeplanlegging. Fylkeskommunen skal samordne statlige etaters virksomhet på fylkesplanet. Nytt f.o.m dette året er regionale utviklingsprogrammer. Hensikten med disse er å samordne virkemiddelbruken innenfor fylket. I dette arbeidet står arbeidsmarkedsdata sentralt.

Alle fylkeskommuner er nå med i PANDA-gruppen og de henter i stor grad arbeidsmarkedsdata fra denne kilden⁴. Samarbeidspartnere for fylkeskommunene er da NIBR og SINTEF, NORGIT-senteret som dataformidler, og SSB som primær dataleverandør.

Fylkeskommunene er rimelig fornøyd med registeropplegget for arbeidsmarkedsdata. Johansen erkjente behovet for sammenliknbarhet med tidligere FoB-er, men det viktigste er sammenliknbarhet med løpende statistikk. Fylkeskommunene er avhengig av tall adskillig oftere enn hvert tiende år. Johansen etterlyste mer informasjon om brudd i tidsserier, og hva man må ta hensyn til når man skal sammenlikne siste årgang med historiske data.

Når det gjelder offentlige sysselsetting / offentlige foretak, er det behov for å forbedre kvaliteten. I dagens situasjon blir opplysninger om organisasjonsform (statlig/kommunal/privat) i PANDA kodet ut fra opplysninger om næring, og dette fører til for mye uspesifisert sysselsetting i skjæringspunktet mellom 'offentlig virksomhet' og 'privat tjenesteyting'. Et eksempel er private sykehjem som støttes av kommunen. De ansatte vil da bli gruppert under 'privat tjenesteyting'. Johansen etterlyste derfor bedre data for fordeling etter organisasjonsform.

Fylkeskommunene og fylkesarbeidskontorene benytter i dag forskjellige arbeidsstyrkedata. Fylkesarbeidskontorene benytter tall fra AKU⁵, mens fylkeskommunene bruker rene registertall. Johansen ønsket en samordning av disse tallseriene. Fylkeskommunene har en preferanse i forhold til de registerbaserte data, fordi de er representative på et mer detaljert nivå enn regiontallene fra AKU.

4.2. Spørsmål og kommentarer

Helge Næsheim, SSB, sa at man i SSB er fullt klar over avvikene mellom de nedbrutte AKU-tallene og de rene registertallene. Begge tallseriene har for øvrig status som foreløpige tall. For sysselsatte er det et mål er å skape konsistens mellom AKU-tall og registertall på landsnivå (ved å bruke 'arbeidsmarkedsregisteret'). For arbeidsledige vil man trolig fortsatt operere med forskjellige totaltall for registrert ledige og AKU-ledige og heller forsøke å forklare avviket. Det er også et spørsmål om på hvilket nivå man skal ha konsistens. Vi greier ikke å skape konsistens mellom AKU og registerstatistikk på lavt nivå. Ambisjonen er å forklare brukerne hvorfor det er sprik mellom datakildene. Gjennom FoB-prosjektet finansieres en kopling på individnivå for å utrede konsistensproblemer.

Når det gjelder dette med 'gråsoner' vil vi få en bedre beskrivelse av om bedriften skal klassifiseres som offentlig virksomhet ved å bruke kjennemerkene organisasjonsform og /eller institusjonell sektor ut fra den standarden SSB anvender.

Johansen tok opp spørsmålet om de problemer som oppstår med brudd i tidsserier når man går over til nye standarder (i denne sammenheng særlig næringsstandard).

Inga Lena Grønlund, FAK Hordaland, sa at det er et problem med gjennomgående konsistens i historiske data også p.g.a. endring er i kommunegrenser, sammenslåinger osv.. Fylkesarbeidskontorene er også interessert i å få sammenliknbare tidsserier over lengre tid. Jo mer nøyaktig data er på lavere nivå, jo lettere er det å få til dette.

Næsheim sa at det er laget arbeidsmarkedsstatistikk både etter gammel og ny næringsgruppering i en overgangsperiode. Han oppfordret ellers brukerne til å ta direkte kontakt med Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk for nærmere informasjon om brudd i tidsseriene.

---

⁴ Dette er registerbaserte arbeidsmarkedsdata levert fra SSB

⁵ Landstall fra AKU blir regionalt fordelt (brutt ned) ved hjelp av registerdata

5. Kommunenes behov for arbeidsmarkedsdata

5.1. Innledning ved Geir Thorsnæs, Oslo kommune

Thorsnæs innledet med å si at hans egne erfaringer med bruk av data fra AA-registeret lå noen år tilbake i tid. Han ville derfor ta det forbehold at enkelte av de problemer han tok opp, allerede var løst.

Til hvilke formål brukes arbeidsmarkedsdata?

Det meste av den statistikken som hentes fra folke- og boligtellinger, er av generell, sektorovergripende karakter, og brukes av mange kommunale virksomheter. Thorsnæs gikk nærmere inn på hvilke sektorer i den kommunale forvaltning som trenger arbeidsmarkedsdata og hva data brukes til .

- *Generell fysisk og økonomisk planlegging*
Særlig viktig er statistikken innenfor fysisk og økonomisk planlegging, f.eks. i den pågående kommuneplanleggingen i Oslo der en analyserer virkningen av befolkningsutviklingen for byens inntekter og utgifter.
- *Næringspolitikk*
Behovet for arbeidsmarkedsdata er størst innenfor næringspolitikken. Arbeidsplasser og bosatte yrkestakere (sysselsatte) er viktige elementer og dessuten grunnlaget for kartlegging av arbeidsreiser.
- *Planlegging av kollektivtrafikk og veiplanlegging*
Arbeidsreisetrafikken står her sentralt. Sektoren trenger arbeidsreisetall på relativt lavt geografisk nivå. Dette krever data for arbeidsplasser og bosatte yrkestakere på minimum grunnkrets nivå.
- *Andre trafikale, samt miljømessige og sosiale forhold knyttet til arbeidsreisene*
- *Befolkningsframskrivninger*
I denne sammenheng kreves ikke bare demografisk datagrunnlag, men også tall for arbeidsplasser, bosatte yrkestakere og arbeidsreiser. Det modellverktøyet som et flertall av fylkene bruker, PANDA, krever slike data.
- *Kriteriesystemet for tildeling av penger til bydelene i Oslo*
Mest demografiske kjennemerker, men det kreves også opplysninger om arbeidsplasser i bydelene, da visse tjenester dekkes i nærheten av arbeidsstedet (f.eks. primærhelsetjenester).
- *Generell beskrivelse/karakteristikk av fylker, kommuner og andre geografiske enheter*
Dette er et behov som dukker opp i mange sammenhenger, f.eks. ved vurdering av fylker/kommuner som låntakere (rating), ved sammenlikninger med andre kommuner og fylker og ved internasjonale sammenlikninger. Et eksempel fra Oslo har vært problemer med å tallfeste antall arbeidsplasser fordelt på næring.

Tidligere tellingsdata for arbeidsplasser og bosatte yrkesaktive

Det var først i FoB70 vi fikk tall for sysselsetting etter arbeidssted og dermed landsomfattende oppgaver for arbeidsreiser mellom kommuner (pendling). Tidligere tellinger har stort sett begrenset seg til bosatte yrkestakere etter yrke og næring. Det er riktignok, som ledd i egne forskningsprosjekter, utarbeidet tall for arbeidsreiser i Oslo-området (på kommunenivå, men bare *til* Oslo) for 1930, 1950 og 1960. FoB70 var den første tellingen som gjennom relativt omfattende bearbeiding, har gitt tall for arbeidsplasser og arbeidsreiser for mindre områder enn kommuner, og med reiser *fra* Oslo inkludert.

Seinere tellinger har på dette området ikke hatt samme kvalitet som FoB70 og er dermed ikke bearbeidet på tilsvarende måte. Dette skyldes for en del dårlig sammenliknbarhet med FoB70, men ikke minst den store andelen sysselsatte med uoppgitt/ufullstendige arbeidsstedsangivelse. Kvaliteten på arbeidsmarkedsdataene i FoB90 ble ytterligere sterkt forringet fordi tellingen var basert på utvalg.

I 1980-årene la Oslo kommune selv ned mange årsverk i på framskaffe arbeidsmarkedstall. Dette skjedde ved egne uttak fra AA-registeret for årene 1983, 1986 og 1988. Dette var imidlertid dyrt og

krevde mye manuelt revisjonsarbeid som følge av svakheter i AA-registeret. Dette gjaldt både mangelfull stedfesting av bedrifter, og en i denne sammenheng noe selsom bedriftsdefinisjonen som ble benyttet (f.eks. fellesregistrering av alle kommunale barnehager, alle bankfilialer mv.). Siste systematiske gjennomgang av AA-registeret i Oslo kommune skjedde i 1991 da det særlig ble korrigert for denne typen fellesregistreringer.

Etter 1991 er bruken av denne typen arbeidsmarkedsstatistikk begrenset til regelmessige utkjøringer til byrådsavdeling for næring og byutvikling, først og fremst bransjeoversikter, men også oversikter over byens største bedrifter etter sysselsetting totalt og fordelt på hovednæringer.

Krav til kvalitet i FoB2000

De momentene som her er trukket fram er i hovedsak basert på erfaringer t.o.m FoB90 samt egne utkjøringer av AA-registeret. De er også uttrykk for en bekymring for den registerbaserte tellingen i 2000 dersom ikke sentrale forhold ved de grunnleggende registrene løses tilfredsstillende.

- *Definisjonen av 'sysselsatt'*
Det viktigste er å komme fram til en definisjon som det er allmenn enighet om og som er operasjonell. 'Sysselsatte' bør ikke defineres etter et 'to-trinns-system' som i FoB90⁶. Kort referanseperiode er viktigere enn lang. Sammenliknbarhet med tidligere tellinger er ikke så viktig, da bruk av tellingene i 1980 og 1990 uansett er problematisk grunnet dårlig kvalitet.
- *Næringskoden*
må få bedre kvalitet. Det har vært bedring over tid, men det er særlig problem for foretak som driver innenfor flere næringer
- *Bedriftsdefinisjonen.*
må være slik at foretak med flere bedrifter i samme kommune blir delt opp. Fysisk beliggenhet må legges til grunn ved bedriftsoppdeling, slik at bedrifter kan plasseres på adresse, grunnkrets og bydel. Grunnkrets vil være tilstrekkelig for de fleste formål og en realistisk målsetting i første omgang.
- *Adressebegrepet må være alfanumerisk*
Alle bedrifter må ha en adresse og en adrestype som gjenfinnes i GAB. Postboksadresser o.l er ikke godt nok.

5.2. Spørsmål og kommentarer

Helge Næsheim, SSB, sa at en del de nevnte problemene rundt bedriftsdefinisjon og næringskode vil bli løst ved at AA-registeret nå har tatt i bruk Enhetsregisterets nummersystem (som også brukes i SSBs Bedrifts- og foretaksregister). Det gjenstår en del oppryddingsarbeid i registrene før vi får full effekt av dette.

Både *Karin Myklebust, SSB* og *Næsheim* understreket at arbeid som vil gi bedre kvalitet på næringskodene pågår ved Seksjon for bedriftsregister, men at en del arbeid gjenstår. Problemet er bl.a. hva slags kilde man skal bruke for å kvalitetssikre næringskoden. *Næsheim* mente kvaliteten på næringskoden nå er tilfredsstillende når det gjelder store bedrifter. Det vil imidlertid være nødvendig med noen kompromisser i forhold til oppsplitting av foretak med flere ulike virksomheter.

Inge Johansen, Troms fylkeskommune, viste til at det også er problemer på to-siffernivå av næringskoden, selv om det stort sett er rimelig bra. For mer detaljert næringsfordeling er kvaliteten dårligere.

---

⁶ I FoB90 ble det først bestemt hvem som var sysselsatt i året (>100 timer). Bare denne gruppen fikk spørsmål om sysselsetting i uka.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan vi skal håndtere arbeidstakere som er mobile eller som f.eks. arbeider på bygg og anlegg utover i landet, inviterte *Næsheim* til et samarbeid med brukerne om hvordan dette kan framstilles i statistikken.

Både *Thorsnæs* og *Johansen* sa at anleggsvirksomhet av lang varighet bør skilles ut som egne bedrifter av hensyn til pendlingstallene. For mobile arbeidstakere er det ok å holde seg til bedriftens adresse som oppmøteplass.

6. Arbeidsmarkedsetatens behov for arbeidsmarkedsdata

6.1. Innledning ved Inga Lena Grønlund, Fylkesarbeidskontoret i Hordaland

Arbeidsmarkedsetaten har behov for individbaserte data. På tilbudssiden har etaten selv SOFA-søkerregisteret, dvs. opplysninger om alle aktive arbeidssøkere. Man mangler imidlertid de som ikke melder seg på arbeidskontorene og ser bl.a. på denne bakgrunnen avvik i forhold til AKU.

På etterspørselssiden er etatens egne bedriftsundersøkelser, som gjennomføres en gang per år, en kilde til informasjon. Dette er intervjuundersøkelser på utvalgsbasis. Dette medfører en viss usikkerhet, men det kan likevel lages gode prognoser.

I tillegg har etaten behov for:

- Så detaljert og nøyaktig oversikt over bedrifter som mulig.
- Kvaliteten på de tallene som kan produseres fra SSB og FoB2000 må være slik at man kan stole på dem.
- Tallene må være egnet for sammenlignbarhet over tid, og kunne sammenliknes på lavt geografisk nivå
- Yrke må foreligge på detaljert nivå. og opplysningene må oppdateres løpende.

Registerkopling betyr nok bedre kvalitet, men det er grunn til bekymring over at det oppstår betydningsfulle feil på lavt geografisk nivå. Det er også nødvendig å være kritisk overfor egen etat og hva som lastes inn i SOFA-søkerregisteret.

Når det gjelder Bedrifts- og foretaksregisteret og Enhetsregisteret, ser ut til at det kan være vanskelig å fange opp nyetableringer.

Kommuneheftene fra tidligere tellinger har vært mye brukt for å beskrive små arbeidsmarkeder. men i alle fall for FoB90 var heftene lite egnet for dette formålet.

Oppsummert:

- Hyppighet - vil ha denne type statistikk minst en gang per år.
- Så lavt geografisk nivå som mulig - særlig på etterspørselssiden. Adressenivå vil være best for etatens behov.
- Nyetableringer og små bedrifter må fanges opp.
- Arbeidsmarkedsetaten ønsker kortere produksjonstid/bedre aktualitet på statistikken.

6.2. Spørsmål og kommentarer

Fra SSBs side ble det påpekt at en del av Grønlunds synspunkter var mer knyttet til den løpende statistikken enn til FoB, for eksempel løpende oppdatering av registre⁷. Derimot er dette med lavt geografisk nivå også viktig for FoB2000. Grunnkrets nivå er et nødvendig mål, men hvis det lykkes å få numerisk adresse på bedriftene, kan koordinater for bygningene påkoples. SSB har startet et prosjekt for å få dette til.

---

⁷ Som tilbakemelding til SSB er synspunktene selvsagt uansett av stor interesse.

Helge Næsheim, SSB, opplyste at den lange produksjonstiden nå, dels har sammenheng med overgang til ny næringsstandard og dels med overgang fra arbeidsgivernummer til organisasjonsnummer i AA-registeret. Når dette er innarbeidet, vil aktualiteten også bli bedre. Hvis bedriftene rapporterer til Enhetsregisteret slik det er forutsatt, vil nyetableringer fanges opp i systemet relativt hurtig. Også på statistikkens side er vi opptatt av dette med lavest mulig regionalt nivå. Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk kan gi supplerende data til brukere som betalte oppdrag.

Paul Inge Severeide, SSB, oppfattet kommentaren om kommunehefter som et innspill til diskusjonen om produkter. Det er et spørsmål om kommuneheftene kanskje har utspilt sin rolle. Han viste til at Statistisk sentralbyrå i Finland har en løsning med 'kommunepakker'.

Flere deltakere var opptatt av sammenlikninger over tid. Det er ønskelig med noen historiske oversikter i FoB2000.

7. Forskernes behov for arbeidsmarkedsdata

7.1. Innledning ved Tor Selstad, Høgskolen i Lillehammer

Selstad startet med å presisere at han ville avgrense seg til å snakke om *regional*forskernes behov.

Kommentarer til kjennemerkene

Han ga deretter noen kommentarer til de kjennemerkene som var foreslått innenfor arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. Generelt ga han uttrykk for en positiv holdning, da særlig til at 'yrke' nå er planlagt som et kjennemerke i registerstatistikken. Men på noen punkter er det nødvendig med forbedringer og presiseringer:

- Det er viktig å få arbeidsplasser fordelt etter arbeidssted (dette fantes ikke i kommuneheftene fra FoB90).
- Når det gjelder arbeidsreiser, viste han til en tidligere kommentar om at det som et minimum må gis tall for både inn- og utpendling for kommune' men at lavest mulig geografisk nivå er ønskelig.
- Arbeidsmarkedsstatistikken bør ha noen autoriserte inndelinger i arbeidsmarkedsregioner, altså en regionalisering som SSB lager. I denne sammenheng bør man tillate at regioner krysser fylkesgrenser.
- Det er viktig at forskerne kan få tilgang på kryssfordelinger av ulike kjennemerker, f.eks. sysselsatte etter utdanning, uten å gå veien om dyre spesialbestillinger.

Hva regionalforskere er opptatt av i dag

Selstad sa at den såkalte programforskningen nå er av stor betydning og at et nytt regionprogram i tid vil falle sammen med FoB2000. Generelt er 'case' i dag mer brukt enn tradisjonelle kvantitative analyser, men etter Selstads mening har statistisk informasjon fortsatt stor betydning for regionalforskere.

Regionalforskere er nå bl.a. opptatt av å sette yrkesdataene inn i sammenheng med 'eksternalisering' og 'outsourcing'. Noe av det typiske i dagens situasjon er nettverk av delprodusenter. Produsent-tjenester, i motsetning til husholdningstjenester, blir dermed en viktig kategori, men mange nye tjenester er også personrelaterte.

Forskere er generelt opptatt av å gi en type innsikt som ikke kommer fram i tradisjonelle produkter, dvs. de krever pålitelige data på et finmasket nivå. Han oppfordret SSB til å arbeide mer med aggregeringer av næringskategorier innenfor tjenestesektoren.

Han foreslo å lage en modell der en prøver ut mer eksperimentelt nye ting mht. næringsmessige og regionale inndelinger. Dessuten mente han at SSB bør vise større kreativitet i hvordan dataene publiseres. Dette kan gjerne foregå i samarbeid med forskere.

Priser

Til slutt uttrykte han ønske om at det måtte komme billigere data i kjølvannet av FoB2000. Vi må unngå underforbruk av statistisk informasjon blant forskere som skyldes at tilgangen til data koster for mye. Han anbefalte i denne sammenheng et samarbeid mellom SSB og Forskningsrådet.

7.2. Spørsmål og kommentarer

Harald Utne, SSB, orienterte om igangværende arbeid som gjelder nye regionale inndelinger mellom kommunenivå og fylkesnivå (nivå tilsvarende de nåværende handelsdistrikter). En arbeidsgruppe i SSB har satt lagt fram tre alternative forslag til nye inndelinger, der ett av forslagene gjelder en inndeling som i størst mulig grad skal være bygd på funksjonelle regioner. Han tolket Selstads innspill som en støtte til dette alternativet.

Geir Thorsnæs, Oslo kommune, var enig med Selstad. Han kunne ikke se noen hensikt med regioninndelinger som er bundet av de administrative grensene.

Helge Næsheim, SSB, orienterte om et prosjekt som skal tilrettelegge data som gjør det mulig å følge både bedrifter og deres ansatte over tid, ('bedriftsdemografi'). Det er snakk om å lage et 'filsystem' som kan være en infrastruktur for forskere. Han ønsker en dialog med forskerne her

Inga Lena Grønlund, FAK Hordaland, sa at de inndelingene Selstad hadde foreslått virket interessante. Når det gjelder næringen 'forretningsmessig tjenesteyting' mente hun det var et behov for en nokså detaljert oppsplitting for å kunne si noe om utviklingen for de forskjellige typer av bedrifter.

Fra flere brukere ble det påpekt at opplysninger om foretaks eiermessige tilhørighet (organisasjonsform og/eller institusjonell sektor) er av stor interesse.

8. Oppsummering

Severeide sammenfattet seminaret med å takke for alle innspill brukerne hadde kommet med. Siden det var blitt oppsummert relativt grundig under de enkelte punktene på dagsordenen, ville han gjøre den avsluttende oppsummeringen kort. Noen viktige momenter vi vil ta med oss i det videre arbeidet i prosjektet:

- Det er viktig at 'yrke' kommer med FoB2000.
- Stedfesting av bedrifter og arbeidsplasser er viktig. Kommunenivå er i denne sammenheng ikke nok.
- Vi må legge mer vekt på sammenliknbarhet med løpende statistikk enn med tidligere tellinger.
- Statistikk fra FoB2000 må i størst mulig grad følges opp med løpende årlig publisering

Avslutningsvis sa Severeide at vi på dette seminaret hadde fokusert mest på innholdet i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. Vi vil ta ny kontakt med brukermiljøene for å diskutere utforming av produkter og formidling av resultater fra tellingen.

Vedlegg 1 Invitasjon

Oslo,
Deres ref.: , Vår ref.:
Saksbehandler: Harald Utne
Seksjon for folke- og boligtelling

Kjennemerker i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 Invitasjon til seminar 12. mars 1998

Statistisk sentralbyrå (SSB) skal gjennomføre en folke- og boligtelling i år 2000 (FoB2000). Persondelen av tellingen skal baseres på informasjon fra ulike registre. For kjennemerker som gjelder befolkning, utdanning og inntekt har dette vært gjort også ved tidligere tellinger, men for kjennemerkene som gjelder personers arbeidsmarkedsstilknypning, vil dette være nytt i FoB2000.

SSB ønsker å engasjere brukerne i flere faser av forberedelsene til tellingen. Noe av det første som skal fastsettes er hvilket innhold FoB2000 skal ha. I november 1997 ble det første brukerseminaret om kjennemerker i tellingen arrangert. Som en oppfølging inviterer vi nå til et seminar der vi spesielt vil ta for oss de kjennemerkene som gjelder arbeidsmarkedet. Stikkord i denne sammenheng kan være sysselsetting, arbeidsledighet, arbeidstid, næring, yrke og pendling. Synspunkter fra brukere som kommer fram på dette seminaret og andre tilsvarende seminarer, vil være en del av grunnlaget for et generelt høringsnotat om innholdet i FoB2000. SSB vil sende ut høringsnotatet i begynnelsen av mai 1998.

Arbeidsformen på seminaret vil være korte innledninger (10-15 minutter) med tid til diskusjon under hvert punkt. Det vil bli utarbeidet en seminarrapport.

Statistisk sentralbyrå vil med dette invitere deg til seminaret om arbeidsmarkedsdelen i FoB2000.

Seminaret holdes torsdag 12. mars 1998 i SSBs lokaler i Kongensgt. 6 i Oslo, møterom 2M8. Vi viser til vedlagte programutkast for nærmere detaljer. Vi ber om påmelding innen torsdag 5. mars. Vi gjør oppmerksom på at SSB ikke kan dekke reiseutgifter.

Påmelding kan skje til Harald Utne, tlf. 22 86 47 84 (e-post: hut@ssb.no).

Saksdokumenter og oppdatert program vil bli sendt ut i uke 10.

Med hilsen

Harald Utne
Fung. seksjonssjef

Vedlegg 2 Program

hut, 12. mars 1998

Seminar om arbeidsmarkedsdelen i FoB2000 i SSB 12. mars 1998

Program

10.00 - 10.15	Åpning. Generelt om FoB2000	Paul Inge Severeide, SSB
10.15 - 11.30	Orientering om registerbasert arbeidsmarkedsstatistikk	
10.15 - 10.45	Registerbaserte arbeidsmarkedsdata Datakilder og kvalitet	Harald Utne, SSB
10.45 - 11.00	Yrke og arbeidstid i AA-registeret Orientering om planer	Helge Næsheim, SSB
11.00 - 11.30	Diskusjon	
11.30 - 12.15	Lunsj	
12.15 - 14.30	Brukernes behov for arbeidsmarkedsdata	
12.15 - 13.15	Fylkeskommunenes behov Kommunenes behov Diskusjon	Inge Johansen, Troms fylkeskommune Geir Thorsnæs, Oslo kommune
13.15 - 13.45	Arbeidsmarkedsstatistikkens behov Diskusjon	Inga Lena Grønlund, FAK Hordaland
13.45 - 14.15	Forskernes behov Diskusjon	Tor Selstad, Høgskolen i Lillehammer
14.15 - 14.30	Oppsummering	Paul Inge Severeide, SSB

Vedlegg 3 Deltakerliste

Deltakere på seminar om arbeidsmarkedsdelen i FoB2000 12. mars 1998

Institusjon	Deltakere
Kommunal- og regionaldepartementet Regionalpolitisk avdeling Postboks 8112, Dep. 0032 Oslo	Rolf Stangeland
Arbeids- og administrasjonsdepartementet Arbeidsavdelingen Postboks 8004, Dep. 0030 Oslo	Øystein Haram
Arbeidsdirektoratet Kontoret for arbeidsmarkedsanalyse Postboks 8127, Dep. 0032 Oslo	Tormod Reiersen
Fylkesarbeidskontoret i Hordaland Kalfarv. 31 5018 Bergen	Inga Lena Grønlund
Oslo kommune Byrådsavdeling for finans Rådhuset 0037 Oslo	Geir Thorsnæs Stig E. Omre Niels Henning Gundersen
Høgskolen i Lillehammer Avd. for reiseliv og samfunnsutvikling Postboks 1004, Skurva 2601 Lillehammer	Tor Selstad
Norsk institutt for by- og regionforskning Postboks 54, Blindern 0313 Oslo	Steinar Johansen
Østlandsforskning Postboks 1066, Skurva 2601 Lillehammer	Hugo Birkelund
Kommunenes sentralforbund Postboks 1378, Vika 0014 Oslo	Eirik Solberg
Troms fylkeskommune Plan - og utbyggingsavdelingen Postboks 25 9001 Tromsø	Inge Johansen

Institusjon

Institutt for samfunnsforskning
Munthesgt. 31
0260 Oslo

Norgit-senteret
Postboks 229
1601 Fredrikstad

SSB
Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk

Seksjon for bedriftsregister

Seksjon for demografi og levekårsforskning
Seksjon for off. økonomi og personmodeller
Seksjon for mikroøkonometri
Seksjon for statistiske metoder og standarder
Avdeling for personstatistikk
Seksjon for folke- og bolig telling

Deltakere

Harald Dahle-Olsen

Jon Erik Lindberg

Helge Næsheim
Jørn Ivar Hamre
Karin Myklebust
Wenche Drøyvold
Kari Skrede
Nils M. Stølen
Torbjørn Hægeland
Johan Fosen
Eva Birkeland
Paul I. Severeide
Harald Utne
Børge Strand

Institusjoner som var invitert, men som ikke deltok på seminaret

Akershus fylkeskommune
Fylkesrådmannen
Schweigaardsgt. 4
0185 Oslo

Oslo kommune
Byrådsavdeling for næring og byutvikling
Rådhuset
0037 Oslo

Nøtterøy kommune
Tinghaugv. 18
3140 Borgheim

Fredrikstad kommune
Plan- og miljøseksjonen
Storgt. 4
1602 Fredrikstad

Rogalandsforskning
Avd. for miljø og næringsutvikling
Postboks 2503
4004 Stavanger

SNF-Bergen
Breiviken 2
5035 Bergen-Sandviken

Agenda Utvikling og Utredning
Postboks 542
1301 Sandvika

NHO
Postboks 5250, Majorstuen
0303 Oslo

LO
Samfunnspolitisk avdeling
Youngsgt. 11
0030 Oslo

Stavanger kommune
Kommunalavdeling byutvikling
Olav Kyrresgt. 23
4005 Stavanger

SSB
Seksjon for informasjon og publisering

hut, 5. mars 1998

Kjennemerker i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 Datakilder og kvalitet

Innhold

1. INNLEDNING	2
2. GENERELLE RAMMEBETINGELSER FOR FOB2000.....	2
3. INNHOLDET I ARBEIDSMARKEDSDELEN - MULIGHETER OG BEGRENSNINGER.....	3
4. HVA VI SÆRLIG ØNSKER BRUKERNES SYNSPUNKTER PÅ	3
5. DATAKILDER	5
5.1. ADMINISTRATIVE OG STATISTISKE REGISTRE.....	5
5.2. NÆRMERE OM DE VIKTIGSTE REGISTRENE.....	6
5.3. BEARBEIDING AV REGISTERDATA I SSB.....	7
5.4. KVALITETEN PÅ REGISTERDATA FOR ARBEIDSMARKEDET- UTVIKLING OVER TID.....	8
6. ARBEIDSMARKEDSTILKNYTNING - KORT OG LANG REFERANSEPERIODE.....	9
7. DE ENKELTE KJENNEMERKENE.....	10
7.1. ETT KJENNEMERKE - FLERE DATAKILDER.....	10
7.2. KJENNEMERKER SOM GJELDER TELLINGSUKA.....	11
7.3. KJENNEMERKER SOM GJELDER TELLINGSÅRET.....	14
7.4. SOSIOØKONOMISK GRUPPERING.....	14
8. REFERANSEPERIODER.....	14
9. OPPSUMMERING	15
VEDLEGG	16
OVERSIKT OVER KJENNEMERKER.....	16

1. Innledning

Statistisk sentralbyrå (SSB) skal gjennomføre en folke- og bolig telling i år 2000 (FoB2000). Persondelen i FoB2000 skal være registerbasert, mens boligdelen skal være en skjemabasert total telling for alle boliger i Norge. FoB2000 er altså planlagt som en full telling for alle kjennemerker som skal inngå.

Arbeidet med å fastlegge innholdet i FoB2000 startet med et brukermøte 20. november 1997 og blir fulgt opp med temavise møter i februar og mars 1998 der SSB vil drøfte det faglige innholdet i tellingen med brukerne. Drøftelsene danner en del av grunnlaget for et generelt høringsnotat om innholdet i FoB2000 som SSB skal sende ut i begynnelsen av mai 1998. SSB understreker behovet for innspill fra brukerne.

Dette notatet gir bakgrunnsinformasjon til temamøtet 12. mars 1998 om innholdet i arbeidsmarkedsdelen av tellingen. Kjennemerker som gjelder personers arbeidsmarkeds tilknytning vil for første gang i en folke- og bolig telling bli hentet fra registre og uten bruk av spørreskjemaer. På den bakgrunn har SSB funnet det riktig å invitere til et eget brukermøte om arbeidsmarkedsdelen i FoB2000.

I kap. 2 og 3 gjennomgås rammebetingelsene for FoB2000 generelt og for arbeidsmarkedsdelen spesielt. Gjennomgangen av datakildene og de enkelte kjennemerkene i kap. 5 - 8 er relativt detaljert. For de som ønsker en mindre detaljert framstilling, er det en oppsummering i kap. 9. Kap. 4 er også av oppsummerende karakter. Her framhever vi de saker som SSB særlig ønsker brukernes synspunkter på.

2. Generelle rammebetingelser for FoB2000

Det grunnleggende målet med FoB2000 er selvsagt å produsere statistikk som tilfredsstillende brukernes ønsker og behov. Brukerkrav om tellingens innhold kommer til uttrykk på ulike måter. Sett fra SSBs side er det i hovedsak tre typer av rammebetingelser som gjelder for å fastsette innholdet i FoB2000.

1. Internasjonale anbefalinger

Utkast til anbefalinger ble laget i forbindelse med felles ECE-/Eurostat-møter i mai 1995 og oktober samme år. Anbefalingene har vært ute til høring blant medlemslandene i ECE og ble behandlet på ECE-møtet i mars 1997.

Anbefalingene skiller mellom kjernevariable som tellingen «må» inneholde (anbefalingene er ikke bindende), og andre viktige kjennemerker som tellingen bør/kan dekke. Anbefalingene omfatter både kjennemerker som samles inn direkte og kjennemerker som avledes av disse.

2. Sammenliknbarhet

Det er et av hovedmålene å sikre sammenliknbarhet med *tidligere folke- og bolig tellinger*. Spesielt for brukere som har behov for lange tidsserier er dette viktig. Det er bare tellingene i 1980 og 1990 som trekkes direkte med i sammenlikningene i dette notatet. Kjennemerker som inngikk i FoB80, men ikke i FoB90, er ikke omtalt.

Samtidig er det viktig at statistikk fra FoB2000 er sammenliknbar med relevant *sektorstatistikk* som publiseres løpende. Dette ble understreket både av utvalget som evaluerte FoB90 og utvalget som la fram forslag til valg av innsamlingsmetode for persondelen av FoB2000. Dette er særlig viktig for persondelen i FoB2000, ettersom mange av de personrelaterte kjennemerkene skal hentes fra samme datakilder som sektorstatistikkene bruker.

På bakgrunn av brukerkrav og nye tilgjengelige datakilder blir sektorstatistikkene utviklet og forbedret over tid. I noen tilfeller kan målet om sammenliknbarhet med sektorstatistikkene derfor komme i konflikt med målet om sammenliknbarhet med tidligere tellinger.

3. Andre brukerkrav

For at andre brukerkrav enn de som er nevnt ovenfor skal komme fram, er det helt nødvendig at representanter for brukergruppene trekkes inn i planleggingen av folke- og boligtellinger. I prosessen for å fastsette endelig innhold i FoB2000 trekkes sentrale brukergrupper inn i flere faser. SSB gjennomfører flere seminarer med deltakere fra sentrale brukergrupper. Tema på det første seminaret (20. november 1997) var innholdet i tellingen generelt, mens de følgende seminarene fokuserer på spesielle temaer: Geografiske inndelinger, boligdelen og arbeidsmarkedsdelen. Når disse seminarene er gjennomført og alle innspill fra brukerne oppsummert, vil SSB i begynnelsen av mai 1998 sende ut et høringsnotat om innholdet i FoB2000.

For persondelen av FoB gjelder dessuten en viktig rammebetingelse, nemlig at den skal være registerbasert. Innenfor denne rammen vil SSB så langt det er mulig ta hensyn til brukerkrav som gjelder personkjennermerker i tellingen.

3. Innholdet i arbeidsmarkedsdelen - muligheter og begrensninger

Arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 skal altså være registerbasert, og dette innebærer både muligheter og begrensninger når det gjelder innholdet i tellingen. På den ene siden vil det være relativt enkelt å inkludere kjennermerker som finnes i de aktuelle registre eller kan avledes av disse kjennermerkene. Det er mye mindre ressurskrevende å ta inn et nytt registerkjennermerke enn å få med et nytt kjennermerke på et folketellingsskjema. På den andre siden er det problematisk å få med kjennermerker som ikke finnes i noe register.

På denne bakgrunn kan det være naturlig å spørre hvorfor SSB legger så pass stor vekt på å kartlegge brukernes meninger om innholdet i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. Et alternativ kunne være å ta med alle kjennermerker som finnes i et av de registrene som skal inngå. Brukerne vil da få «alt som finnes». Når vi likevel ønsker brukernes råd om hva som skal være innholdet i tellingens arbeidsmarkedsdel, henger dette sammen med flere forhold.

Alle kjennermerker som finnes i registrene har ikke like god kvalitet. For de kjennermerkene vi skal ta med i FoB2000 vil vi gjennomføre kvalitetsforbedrende tiltak. Det er videre et mål å sørge for best mulig konsistens mellom de kjennermerkene som skal inngå. Dette er ressurskrevende, og vi må derfor velge hvilke kjennermerker vi vil satse på.

Kjennermerker som tas med i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 vil også koples mot kjennermerker som samles inn spesielt for tellingen, da særlig husholdningskjennermerker. Dette gir muligheter for å lage sammenstillinger av kjennermerker som ikke finnes i den løpende arbeidsmarkedsstatistikken i dag.

Et annet spørsmål er hvilke muligheter SSB har for å oppfylle brukerkrav om kjennermerker som i dag ikke finnes i noe register. Det vil være mulig å gå ut til registerførerne og forsøke å påvirke dem til å ta inn ny informasjon. Det vil også være mulig å forsøke å danne nye kjennermerker ved å kombinere den registerinformasjon som allerede er tilgjengelig på nye måter. Gitt at arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 skal være registerbasert, er det likevel klart at det er begrenset hva vi kan få fram av nye kjennermerker innen tellingstidspunktet.

4. Hva vi særlig ønsker brukernes synspunkter på

Utgangspunktet er selvsagt at vi ønsker alle typer av brukersynspunkter på innholdet i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. I dette avsnittet vil vi trekke fram noen saker som SSB særlig ønsker brukernes synspunkter på i denne fasen av planleggingen.

Yrke

Det har vært et samstemt brukerkrav om at yrke må komme med i FoB2000. SSB ser det derfor som svært positivt at det nå er besluttet at opplysninger om yrke skal tas inn i arbeidstakerregisteret. Sett fra FoB2000 sin side er det imidlertid noe bekymringsfullt at dette først skal skje i år 2000. Det er per i dag selvsagt heller ikke mulig å si noe om hvordan kvaliteten på opplysningene vil bli. For personer som klassifiseres som sysselsatte på bakgrunn av andre registre (f.eks. selvstendige), vil datakildene for yrkesopplysninger være dårligere. Det vil bli orientert nærmere om planene framover på selve seminaret, og vi ønsker brukernes synspunkter på dette.

Arbeidsstedets lokalisering

I FoB80 og FoB90 finnes opplysninger om personers oppmøtested på arbeid. I en registertelling vil arbeidsstedets lokalisering være bedriftens adresse. Per i dag kan bedrifter stedfestes til kommune. I SSB pågår et arbeid med mer nøyaktig stedfesting av bedrifter. I utgangspunktet vil vi satse på at bedriftene påføres numerisk adresse og dermed grunnkrets. Et spørsmål er da hvor detaljert det er ønskelig at arbeidsstedenes lokalisering skal registreres i selve tellingen.

Arbeidsreiser og pendling

I FoB80 og FoB90 finnes opplysninger om bosted, oppmøtested på arbeid, reisetid på arbeid, reisefrekvens (antall arbeidsreiser i uka) og reisemåte (transportmiddel).

I en registerbasert telling vil vi når det gjelder arbeidsreiser måtte basere oss på opplysninger om arbeidsstedets lokalisering og bostedets lokalisering for den enkelte person. Dette gir muligheter for å identifisere personer som pendler, dvs. som arbeider i en annen kommune eller en annen del av kommunen enn der de bor. Gode pendlingsdata krever høy kvalitet både når det gjelder personers bedriftstilknytning og stedfesting av bedrifter (om stedfesting av arbeidssteder, se ovenfor).

For å få en god beskrivelse av pendling er det videre viktig at vi får data for personers faktiske bosted. Dette gjelder særlig for studenter som er registrert bosatt på foreldrenes adresse, men arbeider på studiestedet. Det er per i dag usikkert om opplysninger om faktisk bosted kommer med i Personregisteret.

Med nøyaktig stedfesting av arbeidssted og bosted vil det være mulig å gjøre beregninger av reisetid på arbeid. Dette blir selvsagt relativt grove beregninger basert på forutsetninger om reisemåte og ikke måling av hvor lang tid den enkelte faktisk bruker. Dette er imidlertid et ressurskrevende arbeid og kvaliteten er per i dag usikker. Et spørsmål er derfor hvor interessante slike beregninger er for brukerne.

Kjennemerkene reisefrekvens og reisemåte vil vi ikke kunne få med i en registertelling.

Arbeidstid

Det er besluttet at opplysninger om eksakt avtalt arbeidstid per uke skal tas inn i arbeidstakerregisteret. Dette vil skje samtidig med at yrkesopplysningene tas inn, altså i år 2000. Per i dag kan vi selvsagt ikke si noe om kvaliteten. For andre grupper av sysselsatte må arbeidstid per uke uansett beregnes ut fra opplysninger om arbeidsforholdets varighet, lønn og inntekt per år samt opplysninger om andre aktiviteter og inntektskilder (som utdanning og trygd). Også arbeidstid per år vil måtte beregnes ut fra samme type data. Dette gjør det vanskelig å gi detaljerte opplysninger om arbeidstid. Et spørsmål er derfor hvor presise anslag for arbeidstid brukerne har behov for.

I FoB 90 finnes opplysninger om utførte arbeidstimer i tellingsuka. Dette kjennemerket vil vi ikke kunne få med i en registertelling.

Situasjonen i tellingsuka og i tellingsåret

I FoB80 og FoB90 finnes opplysninger både om arbeidsmarkedssituasjonen i tellingsuka og i tellingsåret. Disse to sett av kjennemerker er imidlertid ikke uavhengige av hverandre, da bare personer

som oppga å være sysselsatt i tellingsåret (dvs. utførte minst 100 timers inntektsgivende arbeid) fikk spørsmål om sysselsetting i tellingsuka.

I en registertelling vil arbeidsmarkedsdata for tellingsuka og tellingsåret kunne tas med som separate datasett. I den løpende arbeidsmarkedsstatistikken brukes imidlertid bare kort referanseperiode (uke eller dag). Et spørsmål er derfor om brukerne også i FoB2000 ønsker at det, som i tidligere tellinger, legges like stor vekt på kjennemerkene som gjelder arbeidsmarkedssituasjonen både i tellingsuka og i tellingsåret.

Referanseperioder

I de siste tellingene har tellingstidspunktet vært i begynnelsen av november. Dette har betydd at tellingsuka har vært første uka i november (i FoB90: 27. oktober - 2. november 1990). Tellingsåret har vært siste løpende år før tellingstidspunktet (i FoB90: 3. november 1989 - 2. november 1990).

I en registertelling vil det for tellingsåret gi best kvalitet å bruke kalenderåret fordi flere av registrene har dette som referanseperiode.

Valg av tellingsuke er ikke like opplagt. Her må en ta hensyn til så vel datakvaliteten i de ulike registrene som sammenliknbarhet med tidligere tellinger og med løpende statistikk. For befolkningskjennemerker og kjennemerker for trygd, vil utgangen av året være beste tellingstidspunkt. For utdanning vil 1. oktober gi den beste kvaliteten. For arbeidsmarkedskjennemerkene vil situasjonen ved utgangen av året (jul og nyttår) ikke være særlig representativ og heller ikke gi den beste kvaliteten.

Et alternativ vil være å benytte ett referansetidspunkt for selve populasjonen (f.eks. siste uka i året) og andre referansetidspunkter for andre kjennemerker (f.eks. en uke i november for kjennemerkene som gjelder arbeidsmarked). Dette vil gi best kvalitet for de enkelte kjennemerker isolert sett, men det vil kunne skape konsistensproblemer når vi stiller sammen data fra flere ulike sektorer, f.eks. arbeidssted og bosted (pendling).

Et spørsmål er hvor viktig valg av referanseperioder er for brukerne, og hvilken periode som foretrekkes.

Andre kjennemerker

Generelt vil kjennemerker som gjelder arbeidsmarkedssituasjonen kunne koples mot de andre personkjennemerkene i FoB2000. Det mest aktuelle vil være kjennemerker innenfor demografi og, utdanning, men også trygd og inntekt.

Det er selvsagt viktig for SSB å få fram brukerønsker som gjelder kjennemerker om arbeidsmarkedet som ikke er nevnt i dette notatet. I en registertelling er det særlig gode muligheter for å kople til flere kjennemerker som gjelder arbeidsstedet, f.eks. bedriftsstørrelse. Det vil også være mulig å få med opplysninger om sykefravær og visse andre typer av fravær fra arbeid.

5. Datakilder

5.1. Administrative og statistiske registre

Det er ikke mulig å bestemme personers arbeidsmarkedstilknytning ved hjelp av data fra et enkelt administrativt register, men det finnes flere registre som inneholder informasjon om sysselsetting og arbeidsledighet. De mest sentrale registrene er de som har *direkte* opplysninger om arbeidsmarkedssituasjonen. Dette gjelder i første rekke:

- Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret (AA-reg): Arbeidstakere.
- SOFA-søker-registeret (SOFA-reg): Arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Videre finnes det registre som *indirekte* sier noe om arbeidsmarkedssituasjonen. Dette gjelder særlig skattemyndighetenes registre over lønn og inntekt der de viktigste er:

- Lønns- og trekkoppgaverregisteret (LTO): Lønn per år for lønnstakere.
- Likningsregisteret (LIKN-reg) og Selvangivelsesregisteret (SA-reg): Personinntekt som lønnstaker og som selvstendig samt næringsinntekt per år.

Opplysninger om arbeidsstedene finnes i

- Enhetsregisteret (ER) og SSBs Bedrifts- og foretaksregister (BoF): Næring, beliggenhet mm.

Disse hovedregistrene er nærmere beskrevet i avsnitt 5.2.

I tillegg finnes en del andre aktuelle registre med opplysninger om sysselsetting. Dette er dels registre over mindre grupper som ikke er dekket av hovedregistrene, f.eks. registre over vernepliktige, dels registre som gir supplerende opplysninger om grupper som hovedregistrene dekker, f.eks. registre over ansatt i stat og kommuner.

Vi vil også utnytte registre som inneholder informasjon som indikerer at personer *ikke* er sysselsatte. Dette gjelder særlig trygderegistre og Utdanningsregisteret.

Data fra alle disse registrene koples sammen og bearbeides i et registersystem for arbeidsmarkedsdata. Dette er et *statistisk* register, noe som betyr at det kun brukes til å produsere statistikk og ikke til administrative formål. I FoB2000 har vi valgt å kalle det Arbeidsmarkedsregisteret.¹

5.2. Nærmere om de viktigste registrene

Vi skal her gi en kort beskrivelse av de viktigste registrene som inngår. Det som er tatt med under viktigste kjennemerker og kvalitetsproblemer, er det vi mener er det viktigste for arbeidsmarkedsdelen i FoB2000.

Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret

Ansvarlig for registeret: Rikstrygdeverket

Omfatter: Alle arbeidsforhold med minst 4 timers arbeidstid per uke og minst 6 dagers varighet.

Viktigste kjennemerker: Start- og stoppdato, arbeidstid per uke (tre kategorier), bedriftstilknytning².

Oppdatering: SSB mottar ukentlige oppdateringer for arbeidsforhold som starter eller opphører.

Endringer i arbeidstid og tilknytning til bedrift innenfor samme foretak er det bare plikt til å melde i forbindelse med årskontrollen³.

Kvalitetsproblemer: Forsinkede og manglende inn- og utmeldinger, feil i bedriftstilknytning.

SOFA-søker-registeret

Ansvarlig for registeret: Arbeidsdirektoratet

Omfatter: Arbeidsledige meldt ved arbeidskontorene, personer på arbeidsmarkedstiltak.

Viktigste kjennemerker: Status som ledig eller på tiltak ved utgangen av hver måned, type tiltak.

Oppdatering: SSB mottar data som gjelder situasjonen ved utgangen av hver måned.

Kvalitetsproblemer: Ikke eksakt datering for start og slutt på ledighets- og tiltaksperioder.

¹ Tidligere versjoner av samme registersystem: Registerbasert sysselsettingsfil, Personregnskapet, System for Persondata.

² I SSB brukes begrepsparet *foretak* og *bedrift*. Foretak er i praksis det samme som juridisk enhet. Bedriften er den enheten der selve virksomheten foregår. Foretak som driver virksomhet på flere geografisk adskilte steder og/eller innenfor flere næringer, er oppdelt i flere bedrifter. I dette notatet er arbeidssted brukt synonymt med bedrift.

³ Årskontrollen er en årlig totalkontroll der arbeidsgiverne får tilsendt utskrift av registeret som skal korrigeres og suppleres. Utending skjer i februar/mars. Det kommer inn mange rettinger i årskontrollen, og den betyr derfor mye for registerkvaliteten.

Lønns- og trekkoppgaverregisteret

Ansvarlig for registeret: Skattedirektoratet

Omfatter: Alle trekkpliktige lønnstakerforhold, andre trekkpliktige ytelser (f.eks. pensjoner)

Viktigste kjennemerker: Lønn per år, arbeidsforholdets varighet, foretakstilknytning (bedriftstilknytning bare i noen tilfeller).

Oppdatering: En oppgave per kalenderår

Kvalitetsproblemer: Varighet innenfor året ofte ikke oppgitt.

Likningsregisteret og selvangivelsesregisteret

Ansvarlig for registrene: Skattedirektoratet

Omfatter: Alle personer 13 år og over

Viktigste kjennemerker: Personinntekt som lønnstaker og som selvstendig næringsdrivende, næringsinntekt og underskudd i næring, type av næringsinntekt (jordbruk, skogbruk, fiske, annen næring). Alle beløp er per kalenderår.

Oppdatering: En gang per år basert på selvangivelsene.

Kvalitetsproblemer: Ingen datering innenfor året.

Enhetsregisteret og Bedrifts- og foretaksregisteret

Ansvarlig for registrene: Brønnøysundregistrene (ER) og SSB (BoF)

Omfatter: Alle bedrifter og foretak i de fleste bransjer⁴.

Viktigste kjennemerker: Næring, organisasjonsform, arbeidsstedenes beliggenhet, identifikasjon av eiere i personlig eide foretak.

Oppdatering: Registrene oppdateres løpende. Det gjøres uttak hver annen uke.

Kvalitetsproblemer: Oppdeling av flerbedriftsforetak.

5.3. Bearbeiding av registerdata i SSB

Hensikten med å kople registerdata

Etter at data fra de ulike administrative registrene er innhentet til SSB, koples de sammen og bearbeides. Dette skjer på personnivå for alle registre nevnt ovenfor (unntatt BoF/ER). Det arbeidet som gjøres har hovedsakelig tre formål:

- Kontrollere og forbedre kvaliteten på kjennemerkene
- Forbedre konsistensen mellom kjennemerker
- Avlede nye kjennemerker ut fra de opprinnelige

Arbeidstakerregisteret - et eksempel på kopling av data

La oss illustrere dette med et eksempel som viser hvordan vi forbedrer datakvaliteten for arbeidstakere. Framstillingen her er noe forenklet, men viser likevel tankegangen.

Hovedkilden for å finne ut hvem som er lønnstakere, er AA-registeret. De data som kommer fra dette registeret er imidlertid beheftet med en del feil og mangler. Ved kopling mot LTO kan vi identifisere to mulige feiltyper:

- Personer med jobb i AA-reg, men uten lønn i LTO. Dette indikerer manglende utmelding i AA-reg.
- Personer som har et betydelig lønnsbeløp i LTO, men ingen jobb i AA-reg. Dette kan indikere manglende innmelding i AA-reg.

Også ved å kople mot SOFA-reg kan vi korrigere feil:

- Personer som er registeret som ledige i SOFA-reg og med jobb i AA-reg samtidig. Dette indikerer manglende utmelding i AA-registeret.

---

⁴ Per i dag er de aller fleste bedrifter og foretak som er aktuelle i FoB2000 med. Omfanget er under stadig utvidelse.

Det er også mulig å kople mot registre som inneholder informasjon som indikerer at personer *ikke* er i arbeid (f.eks. mottakere av visse typer trygder) og dermed korrigere for manglende utmelding i AA-reg.

Eksempelet viser at kopling av data fra ulike registre vil bedre datakvaliteten og også gi bedret konsistens mellom ulike kjennemerker.

Sysselsetting - et avledet kjennemerke

Kjennemerket «Sysselsatt» finnes som sådan ikke i noen av de registrene vi bruker som kilder. Det må derfor avledes ut fra opplysninger om arbeidsforhold i AA-reg, lønn i LTO og inntekt som selvstendig i LIKN-reg og SA-reg. Det må lages et regelverk for rangering av opplysninger fra de ulike registrene. I denne sammenheng vil vi også bruke data fra andre kilder enn registre som støtteinformasjon, i dette tilfellet fra arbeidskraftsundersøkelsene (AKU). Data fra AKU brukes da til å fastsette beløpsgrenser for hvor stor næringsinntekt en person må ha per år for å regnes som selvstendig, og tilsvarende grenser for lønn for lønnstakere. Arbeid med å fastlegge et slikt regelverk pågår nå i SSB.

Bruk av data fra statistiske undersøkelser- lønnsstatistikken

Selv om arbeidsmarkedsdelen av FoB2000 skal være registerbasert, er det aktuelt å utnytte data fra statistiske undersøkelser som støtteinformasjon. Bruk av AKU er nevnt ovenfor. En annen datakilde vi spesielt vil trekke fram er lønnsstatistikken. SSB har i de seinere år bygget opp en individbasert lønnsstatistikk. Dette er riktignok utvalgsdata, men opplysninger finnes for store utvalg for ulike grupper av sysselsatte. Opplysninger fra lønnsstatistikken vil kunne være verdifull støtteinformasjon for flere kjennemerker i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000, f.eks. arbeidstid, yrke og næring. Vi har så langt liten erfaring med bruk av disse data i en slik sammenheng. Lønnsstatistikken er derfor i dette notatet ikke omtalt på en systematisk måte under beskrivelsen av de enkelte kjennemerkene.

5.4. Kvaliteten på registerdata for arbeidsmarkedet - utvikling over tid

I FoB80 og tidligere tellinger ble alle arbeidsmarkedsopplysningene hentet inn ved hjelp av spørreskjema. I slutten av 70-årene og ut over i 80-årene ble det etablert flere administrative registre som ble tatt i bruk til statistiske formål. Dette har vært en generell utvikling innenfor mange områder av personstatistikken, og motivene har i hovedsak vært å redusere kostnadene ved å produsere statistikk og redusere byrden for oppgavegiverne.

Da beslutningen om innsamlingsmetode for FoB90 skulle fattes, fant SSB at det for de fleste personkjennemerker var mulig å bruke registerdata. Unntaket var arbeidsmarkedsdelen av tellingen, der kvaliteten på registerdata ble vurdert som for svak. Det ble likevel bestemt at registerdata skulle utnyttes, og den kombinerte metoden ble valgt. Hovedkilden til arbeidsmarkedsdata var spørreskjemaene som ble sendt til alle voksne personer i små kommuner og til et utvalg i de større kommunene. I estimeringen for utvalgskommunene ble registerdata brukt til etterstratifisering for å redusere usikkerheten i estimatene.

I FoB2000 vil vi for første gang basere arbeidsmarkedsdelen fullt ut på registerdata. Bakgrunnen for dette er at vi nå vurderer kvaliteten på registerdataene som bedre. Grunnene til at konklusjonen nå har blitt en annen enn for ti år siden, kan sammenfattes i tre punkter.

1. Bedre kvalitet i arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret

Innenfor den registerbaserte arbeidsmarkedsstatistikken er AA-registeret helt sentralt, og det har helt siden etableringen vært mye oppmerksomheten rundt kvaliteten på dette registeret.

Et av hovedproblemene har vært og er forsinkende og manglende meldinger til registeret. Forsinkelsene har ikke blitt særlig mindre de siste årene, men dette betyr lite i FoB-sammenheng siden datauttaket uansett ikke blir gjort før flere måneder etter tellingstidspunktet. Det mest positive som har skjedd med meldingsgangen til AA-registeret, er etableringen av et system der arbeidsgiverne leverer meldinger

elektronisk til Rikstrygdeverket. Dette er foreløpig i en oppstartsfasen, men vil med et større omfang etter SSBs vurdering bety mye for å redusere problemet med forsinkede og manglende meldinger⁵.

Et annet hovedproblem har vært feil i bedriftstilknytning for en del arbeidstakere. I statistikken fører dette til feil i kjennemerker som gjelder arbeidsstedet (næring, beliggenhet mv.) Denne typen feil har gradvis blitt redusert de seinere årene, ikke minst som en følge av det omfattende kontrollarbeid SSB har utført.

2. Sammenkopling av data fra flere registre gir bedre kvalitet

Arbeidsmarkedsregisteret, som er det statistiske registeret som skal brukes i FoB2000, vil som nevnt ovenfor bestå av data fra flere administrative registre. Tallet på aktuelle kilderegistre har gradvis blitt større. Hverken SOFA-reg, LTO eller SA-reg kunne utnyttes for ti år siden. Det finnes i dag registre som dekker alle hovedgrupper av sysselsatte og arbeidsledige. I tillegg har SSB fått langt større erfaring med å utnytte koplede registerdata og kan dermed produsere registerstatistikk av bedre kvalitet (se også eksemplet under 5.3).

3. Mer kunnskap om kvalitet på registerdata

Det arbeid som har vært utført i SSB med kopling av personregister de siste 10- 15 år har gitt betydelig bedre kunnskaper om kvaliteten på registerdata. Vi vet også mye mer om innenfor hvilke områder det gir best gevinst å sette inn kvalitetsforbedrende tiltak. SSB arbeider dessuten med å utvikle kvalitetsmål spesielt beregnet på registerdata.

SSBs konklusjon er altså at det er mulig å lage registerbasert arbeidsmarkedsstatistikk med bedre kvalitet til FoB2000 enn til FoB90. For å få en tilstrekkelig kvalitet på registerdata fram til år 2000, er det likevel nødvendig å foreta en opprustning av registrene, forbedre bearbeidingsrutinene i SSB og utvikle bedre kvalitetsmål. Dette arbeidet pågår løpende i SSB, og FoB2000 bidrar med ressurser til ekstra innsats. Disse kvalitetsforbedrende tiltakene vil også komme sektorstatistikken til gode.

For alle de registre som skal inngå, er vi i ferd med å utarbeide oversikter over kvaliteten per i dag (statusrapporter) og planer for hvilke kvalitetsforbedrende tiltak som må gjennomføres fram til FoB2000. Nøyaktig hvilke tiltak som blir gjennomført, er ikke bestemt per i dag. Omtalen av kvaliteten for de enkelte kjennemerker (se kap. 7) gir imidlertid en god indikasjon på hvilke områder det er nødvendig å satse på.

6. Arbeidsmarkedstilknytning - kort og lang referanseperiode

I følge de internasjonale anbefalingene for arbeidsmarkedsstatistikk måles arbeidsmarkedstilknytning på to ulike måter:

- Kort referanseperiode (actual activity)
- Lang referanseperiode (usual activity)

I den løpende arbeidsmarkedsstatistikken er det kort referanseperiode (vanligvis en uke) som er mest brukt. I folke- og boligtellinger har det vært tradisjon for å bruke lang referanseperiode (tellingsåret), som har vært knyttet sammen med opplysninger om viktigste kilde til livsopphold. Fra og med FoB70 har det også vært samlet inn data for kort referanseperiode (tellingsuka).

Situasjonen i tellingsuka

Det grunnleggende kjennemerket for en kort referanseperiode er *arbeidsstyrkestatus* som deler populasjonen inn i tre grupper:

---

⁵ I 1997 utarbeidet Arbeidsgruppen for AA-registeret (med representanter for Rikstrygdeverket, Skattedirektoratet og SSB) en rapport med forslag til administrative tiltak og sanksjoner som kan bedre kvaliteten i AA-registeret. Denne er nå oversendt Finansdepartementet og Sosial- og helsedepartementet som var oppdragsgivere.

- Sysselsatte (i FoB90 og før kalt Yrkesaktive i uka)
- Arbeidsledige
- Personer utenfor arbeidsstyrken

Sysselsatte defineres som personer som utfører minst en times inntektsgivende arbeid i løpet av uka eller er midlertidig fraværende fra slikt arbeid.

Situasjonen i tellingsåret

Yrkesaktive i året ble i FoB80 og FoB90 definert som personer som var sysselsatt i inntektsgivende arbeid i 100 timer eller mer i løpet av referanseåret. Som referanseår har vært brukt det løpende år som avsluttes med tellingsuken.

Sysselsettingsklassifisering basert på registerdata

SSB er nå i ferd med å slutføre arbeidet med en registerbasert sysselsettingsklassifisering som skal ligge nærmest mulig opp til de internasjonale anbefalingene. I dette arbeidet har vi naturlig nok prioritert sysselsetting i en kort referanseperiode som er det som brukes i den løpende arbeidsmarkedsstatistikken. For å kunne å klassifisere sysselsatte i en lang referanseperiode, er det i tillegg nødvendig lage et opplegg for å beregne arbeidstimer per år.

Kjennemerker i året og i uka

I FoB80 og FoB90 var det bare personer som oppga å være sysselsatte i tellingsåret som fikk spørsmål om sysselsetting i tellingsuka. Kjennemerker som yrke og næring ble da knyttet til det arbeidsforholdet som var det viktigste i året. I en registertelling kan kjennemerker som gjelder kort og lang referanseperiode behandles hver for seg. Sysselsetting i uka kan dermed bestemmes uavhengig av om personen har vært sysselsatt minst 100 timer i året. Viktigste jobb i tellingsuka kan dessuten være en annen enn viktigste jobb i hele året. For kjennemerker som knytter seg til viktigste arbeidsforhold kan det da lages «dobbel» sett data der dette er relevant.

7. De enkelte kjennemerkene

Vi skal i dette avsnittet gi en nærmere beskrivelse av de enkelte kjennemerker som er aktuelle i arbeidsmarkedsdelen av FoB2000. Vi har tatt utgangspunkt i de kjennemerkene som har vært med i tidligere tellinger, da særlig i FoB80 og FoB90, samt de som inngår i de internasjonale anbefalingene. Ut over dette har vi også tatt med i vurderingen noen kjennemerker som finnes i de løpende statistikkene.

7.1. Ett kjennemerke - flere datakilder

Det sentrale i arbeidsmarkeddelen av FoB2000 vil være å identifisere hvilke personer som er sysselsatte og deretter beskrive de sysselsatte nærmere ved hjelp av ulike kjennemerker. Som nevnt i avsn. 5.3. finnes det ikke noe enkelt register som gir oss informasjon om alle sysselsatte. Sysselsetting er et *avledet kjennemerke* basert på informasjon fra ulike registre og støtteinformasjon fra AKU.

De fleste som blir klassifisert som sysselsatte vil være lønnstakere som er registrert i AA-reg. Men vi vil også klassifisere en del personer som lønnstakere ut fra LTO selv om de ikke er med i AA-reg. Data for selvstendige vil komme fra LIKN-reg eller SA-reg. Noen mindre grupper vil bli klassifisert som sysselsatte ut fra opplysninger i andre registre, f.eks. vernepliktige.

Alle registre inneholder ikke samme type informasjon, og datakilden for sysselsetting vil dermed kunne påvirke kvaliteten på de øvrige kjennemerkene. Dette er det tatt hensyn til i beskrivelsen nedenfor.

7.2. Kjennemerker som gjelder tellingsuka

Arbeidsstyrkestatus

Beskrivelse

Dette er det grunnleggende kjennemerket for en kort referanseperiode og gir en tredeling av populasjonen: Sysselsatte, arbeidsledige og personer utenfor arbeidsstyrken. De øvrige kjennemerkene som er beskrevet nedenfor gjelder gruppen sysselsatte. Det finnes også tilgjengelig registerkjennemerker for arbeidsledige (f.eks. ledighetens varighet). Personer utenfor arbeidsstyrken vil bli beskrevet ved hjelp av kjennemerker fra andre sektorer enn arbeidsmarkedet (inndeling i skoleelever/studenter, alderspensjonister, uføretrygdede osv).

Datakilder

Alle hovedregistre brukes. Den største gruppen er sysselsatte i følge AA-reg, men noen vil også være sysselsatte i følge LTO og LIKN-reg/SA-reg. Arbeidsledige har SOFA-reg som kilde. Personer utenfor arbeidsstyrken er de som i følge registrene ikke er hverken sysselsatte eller arbeidsledige.

Kvalitet

Ved å kombinere flere registre får vi langt på vei korrigert for feil i enkeltregistrene. Det største problemet er manglende dateringer i LTO og LIKN-reg/SA-reg. For gruppene som har disse registrene som kilde, kan det være usikkert om de faktisk er sysselsatte i referanseuka eller ikke.

Yrkesstatus

Beskrivelse

Kjennemerket angir om personer er ansatte, selvstendige eller familiearbeidere. Personer som er både lønnstakere og selvstendige vil bli klassifisert etter hvor de har størst inntekt.

Datakilder

Som for arbeidsstyrkestatus. Det finnes ingen datakilde som identifiserer familiearbeidere. Det viser seg imidlertid at de fleste som i AKU oppgir å være familiearbeidere er med i Arbeidsmarkedsregisteret som lønnstakere eller selvstendige.

Kvalitet

God kvalitet for inndeling i lønnstakere og selvstendige. Arbeid pågår for å forsøke å skille ut familiearbeidere som egen gruppe ved å se på familierelasjoner. Kvaliteten her er foreløpig usikker.

Avtalt ukentlig arbeidstid

Beskrivelse

I FoB90 ble avtalt (eller vanlig) arbeidstid oppgitt i 6 grupper (timeintervaller).

Datakilder

Lønnstakere i flg. AA-reg: Tre grupper (timeintervaller). Det skal f.o.m. år 2000 registreres eksakt timetall.

Lønnstakere i flg. LTO: Ingen direkte opplysninger. Må beregnes ut fra lønnssum og varighet (når dette er oppgitt) samt opplysninger om andre aktiviteter og inntektskilder, f.eks. utdanning og trygd.

Selvstendige: Ingen direkte opplysninger. Må beregnes ut fra inntekt og opplysninger om andre aktiviteter og inntektskilder.

Kvalitet

Brukbar kvalitet på inndeling i få timeintervaller (heltid/deltid el. lign.) for de fleste sysselsatte. Mer detaljert inndeling har usikker kvalitet. Det er per i dag ikke mulig å si noe om opplysningene om eksakt arbeidstid i AA-reg vil ha tilstrekkelig kvalitet når data til FoB2000 skal tas ut. Generelt stor usikkerhet for selvstendige og lønnstakere i flg. LTO.

Utførte timer

I FoB90 ble det oppgitt faktisk utførte timer i referanseuka. Det finnes ikke registeropplysninger for utførte timeverk. Det finnes registerdata for visse typer fravær, hovedsakelig sykefravær⁶, men ikke for ferie, avspasering og annet fravær. Det finnes heller ikke registerdata for overtid og annet arbeid ut

⁶ En registerbasert sykefraværstatistikk er under oppbygging i samarbeid mellom SSB og Rikstrygdeverket.

over normalarbeidstiden. Det er dermed ikke grunnlag for beregning av utførte timer i uka, og dette kjennemerket vil derfor ikke kunne inngå i en registertelling.

Yrke

Beskrivelse

Yrke inngår i dag ikke i den registerbaserte arbeidsmarkedsstatistikken. Kjennemerket karakteriserer den enkeltes jobb i bedriften i motsetning til næring som karakteriseres bedriftens "produksjon". Yrke vil bli kodet etter ny yrkesstandard (ISCO88).

Datakilder

Slik situasjonen er i dag, dekker registre med yrkesopplysninger bare en mindre del av de sysselsatte. I budsjettet for FoB2000 finnes ikke midler til en egen datainnsamling for yrke. I forbindelse med utviklingen av ny, sentral sykefraværstatistikk, vil Rikstrygdeverket registrere yrke i AA-registeret. For andre grupper finnes ingen heldekkende kilde til yrkesopplysninger. For lønnstakere fra LTO er det et mulig alternativ å se nærmere på de yrkesopplysninger som samles inn i lønnsstatistikken. For noen grupper av selvstendige kan det være aktuelt å anslå yrke ut fra næring og utdanning.

Kvalitet

Etablering av et opplegg for yrke i AA-registeret er planlagt gjennomført i forbindelse med årskontrollen i AA-registeret i år 2000. Det er per i dag ikke mulig å si om yrkesopplysningene vil ha en tilstrekkelig kvalitet når data til FoB2000 skal tas ut. For grupper som er sysselsatt i flg. andre kilder enn AA-reg, vil kvaliteten på yrkesopplysningene være mer usikker.

Næring

Beskrivelse

Dette kjennemerket er knyttet til arbeidsstedet. For personer med flere jobber hentes næring fra viktigste arbeidsforhold. Det vil bli kodet etter Standard for næringsgruppering, SN94 (NACE, rev.1).

Datakilder

Lønnstakere i flg. AA-reg: Opplysning om bedriftstilknytning finnes. Bedriftens næring hentes ved kopling mot BoF/ER:

Lønnstakere i flg. LTO: De aller fleste har kun foretakstilknytning. Foretakets næring hentes ved kopling mot BoF/ER.

Selvstendige: LIKN-reg og SA-reg gir ikke opplysninger om tilknytning til bedrift eller foretak, kun en inndeling i noen hovedgrupper (jordbruk, skogbruk, fiske, andre næringer). For mange typer virksomheter finnes det i ER personnummer for eiere av personlig eide selskaper, noe som gir koplingsmuligheter. For enkelte grupper (liberale yrker) kan næring anslås ut fra utdanning.

Kvalitet

Kvaliteten avhenger hovedsakelig av om den sysselsatte er knyttet til korrekt bedrift. For lønnstakere iflg. AA-reg er det per i dag noen feil, men kvalitetsforbedrende arbeid pågår. For lønnstakere i flg. LTO får vi normalt kun opplysninger om foretakets næring. I foretak med bedrifter i flere ulike næringer, vil noen sysselsatte dermed kunne få feil næring. For enkelte grupper av selvstendige har vi ikke næringsopplysninger i dag, men videre utbygging av ER/BoF vil avhjelpe dette.

Organisasjonsform/institusjonell sektor

Beskrivelse

Disse kjennemerkene angir hvordan foretak er organisert og hvilken sektor de tilhører. (I sin enkleste form gir dette en inndeling i privat, statlig og kommunal sektor).

Datakilder

Som for næring.

Kvalitet

I hovedsak som for næring, men siden disse kjennemerkene gjelder foretaket, unngås kvalitetsproblemer som skyldes feilaktig eller mangelfull bedriftstilknytning innenfor foretaket

Arbeidsstedets beliggenhet/oppmøtested

Beskrivelse

Angivelse av hvor bedriften er lokalisert, dvs. hvor de ansatte har sitt arbeidssted. Per i dag finnes opplysninger om beliggenhetskommune, men det pågår et arbeid for mer nøyaktig stedfesting til eksakt (numerisk) adresse og dermed grunnkrets. I FoB90 var det *oppmøtested* på arbeid som det ble spurt om, og dette vil for en del sysselsatte ikke være det samme som bedriftens lokalisering. Opplysninger om oppmøtested får vi ikke i en registertelling.

Datakilder

I hovedsak som for næring. For ansatte i Forsvaret finnes ikke opplysninger om arbeidsstedets beliggenhet. For enkelte grupper av selvstendige (f. eks. gårdbrukere) kan arbeidsstedets beliggenhet settes lik bostedets når opplysninger mangler.

Kvalitet

Som for næring. For lønnstakere iflg LTO som bare har foretakstilknytning, vil det i en del tilfeller være mulig å anslå bedriftstilknytning ut fra bostedets beliggenhet (velge den bedriften som ligger nærmest bostedet).

Arbeidsreiser og pendling

Beskrivelse

I FoB90 finnes tre kjennemerker som gjelder arbeidsreiser: Reisetid på arbeid, reisefrekvens i uka (antall reiser til arbeidsstedet) og reisemåte (transportmiddel). Det som finnes i registre er bostedets beliggenhet og arbeidsstedets beliggenhet. Ved å kombinere disse kan vi identifisere pendling mellom kommuner. Med mer nøyaktig stedfesting av bedrifter kan vi også identifisere pendling mellom mindre geografiske områder (f.eks. bydeler eller grunnkretser). Noen grupper må behandles separat, f.eks personer i utenriks sjøfart. For andre finnes ikke opplysninger om arbeidssted. Dette gjelder hovedsakelig ansatte i Forsvaret.

Når det gjelder reisefrekvens og reisemåte er det ikke mulig å få disse opplysningene fra registre. Med nøyaktig stedfesting av bosted og arbeidssted vil det være mulig å gjøre grove beregninger av reisetid (gitt forutsetninger om reisemåte).

Datakilder

Bostedsopplysninger hentes fra Personregisteret. Det er ikke avklart om faktisk bosted vil bli registrert. Arbeidsstedsopplysninger: Se arbeidsstedets beliggenhet.

Kvalitet

Når det gjelder arbeidsstedet er det viktig at personer er tilknyttet riktig bedrift, se under Næring ovenfor. Feil her vil slå relativt sett sterkere ut for kjennemerket «Pendling» enn for kjennemerket «Arbeidssted»⁷. Om vi ikke får opplysninger om faktisk bosted, vil dette gi store feil i pendlingstall for studenter som er registrert bosatt på foreldrenes adresse og arbeider på studiestedet.

Det kan være aktuelt å spesialbehandle enkelte grupper der vi vet at arbeidsstedets beliggenhet gir dårlig informasjon om personenes arbeidssted (f.eks mobile arbeidstakere, grupper uten fast oppmøtested).

Kvaliteten for eventuelle beregninger av reisetid er svært usikker.

Andre aktuelle kjennemerker

Generelt vil kjennemerker som gjelder arbeidsmarkedssituasjonen kunne koples opp mot de andre personkjennemerkene i FoB2000. De mest etterspurte vil trolig være kjennemerker innenfor demografi og utdanning, men også innenfor trygd og inntekt.

Opplysninger om sykefravær og visse andre typer fravær fra arbeid (f.eks. fødselspermisjon) vil være tilgjengelig.

Det vil også være mulig å kople til flere kjennemerker som gjelder arbeidsstedet, f.eks bedriftsstørrelse.

---

⁷ I statistikk med fordeling av sysselsatte etter f.eks. arbeidsstedskommune, vil feil i kjennemerket «Arbeidssted» til en viss grad kunne oppheve hverandre. I en pendlingsstatistikk vil personer med feil arbeidssted i stor grad bli feilklassifisert som pendlere (eller ikke-pendlere)

7.3. Kjennemerker som gjelder tellingsåret

Yrkesaktive i året ble i FoB80 og FoB90 definert som personer som var sysselsatt i 100 timer eller mer i løpet av referanseåret. For de fleste aktuelle kjennemerkene er datasituasjonen som for tellingsuka, men for noen kjennemerker er det forskjeller. Disse er kommentert nedenfor.

Arbeidsstyrkestatus er som nevnt normalt bare brukt i forbindelse med kort referanseperiode. Det kan imidlertid være aktuelt å lage en hovedgruppering etter aktivitet også for tellingsåret, se 7.3.

Kjennemerker som beskriver viktigste arbeidsforhold

Mange av kjennemerkene er knyttet til personenes viktigste arbeidsforhold, dvs. det arbeidsforholdet der de utførte mest arbeid i uka eller i året. Dette gjelder yrkesstatus, yrke, næring, organisasjonsform og arbeidsstedets beliggenhet. Disse bestemmes på samme måte som beskrevet ovenfor for tellingsuka, men viktigste arbeidsforhold i uka og i året kan bli forskjellig.

Arbeidstid i året

Beskrivelse

Kjennemerket angir antall timer i inntektsgivende arbeid i løpet av året. I FoB90 ble det bare oppgitt antall måneder i heltid og deltid.

Datakilder

Det finnes ikke direkte registeropplysninger for arbeidstid i året. Verdier for dette kjennemerket må beregnes ut fra opplysninger om arbeidstid per uke (finnes bare for lønnstakere iflg AA-reg), varighet (finnes ikke for selvstendige), lønn og inntekt per år samt opplysninger om andre aktiviteter og inntektskilder (utdanning, arbeidsledighet, trygd mv.).

Kvalitet

Beregningene vil ha best kvalitet for lønnstakere i flg AA-reg. For alle grupper vil det være mulig å gi brukbare anslag for en grov inndeling. Kvaliteten på finere inndeling i timeintervaller er usikker.

Arbeidsreiser og pendling

Disse kjennemerkene har i tidligere tellinger kun blitt oppgitt for tellingsuka fordi de naturlig hører sammen med en kort referanseperiode.

7.4. Sosioøkonomisk gruppering

Fordi ny yrkesstandard nå blir tatt i bruk i Norge, må også standarden for sosioøkonomisk gruppering som bygger på yrkesstandard revideres. Dette arbeidet er under planlegging i SSB. En ny standard vil etter alt å dømme også bli basert på yrke. Om vi ikke får fullstendige yrkesopplysninger i FoB2000, er det aktuelt å lage en alternativ gruppering uten yrke. En slik gruppering etter hovedaktivitet i året kan uansett være interessant som et supplement til en sosioøkonomisk gruppering.

8. Referanseperioder

I de siste tellingene har tellingstidspunktet vært i begynnelsen av november. Dette har betydd at tellingsuka har vært første uka i november (i FoB90: 27. oktober - 2. november 1990). Tellingsåret har vært siste løpende år før tellingstidspunktet (i FoB90: 3. november 1989 - 2. november 1990).

I en registertelling vil det for tellingsåret gi best kvalitet å bruke kalenderåret fordi flere av registrene har dette som referanseperiode.

Valg av tellingsuke er ikke like opplagt. Her må vi ta hensyn til så vel datakvaliteten i de ulike registrene som sammenliknbarhet med tidligere tellinger og med løpende statistikk. For befolkningskjennemerker og trygdekjennemerker, vil utgangen av året være beste tellingstidspunkt. For utdanning vil 1.10 gi den beste kvaliteten. For arbeidsmarkedskjennemerkene vil situasjonen ved utgangen av året (jul og nyttår) ikke være særlig representativ. En slikt tellingstidspunkt vil også kunne gi visse kvalitetsproblemer, særlig for data fra AA-registret. Dette henger sammen med at mange

begynner og slutter i arbeid rundt årsskiftet, og at mindre unøyaktigheter i dateringene dermed kan bli en mer betydelig feilkilde enn med tellingstidspunkt f.eks. i begynnelsen av november.

Et alternativ vil være å benytte ett referansetidspunkt for selve populasjonen (f.eks. siste uka i året) og andre referansetidspunkter for andre kjennemerker (f.eks. en uke i november for kjennemerkene som gjelder arbeidsmarkedet). Dette vil gi best kvalitet for de enkelte kjennemerker isolert sett, men det vil kunne skape konsistensproblemer når vi stiller sammen data fra flere ulike sektorer, f.eks. arbeidssted og bosted (pendling).

9. Oppsummering

En registerbasert FoB2000 vil være en fulltelling. Vi vil derfor unngå den statistiske usikkerhet som særlig for arbeidsmarkedskjennemerkene i FoB 90 skapte problemer for publisering på lave geografiske nivåer. Dette var en av de hovedkritikkene som ble rettet mot FoB90 fra utvalget som evaluerte tellingen.

Med en registertelling vil vi også få klart bedre sammenliknbarhet med den løpende arbeidsmarkedsstatistikken enn for tidligere tellinger. Manglende samsvar her var en av de andre hovedkritikkene av arbeidsmarkedsdelen av FoB90.

Det vil i en registertelling være lettere å kople til nye registerkjennemerker som finnes i de aktuelle registersystemene, f.eks. mer og bedre data om arbeidsstedet.

Arbeidsmarkedsstatus i tellingsuka og tellingsåret kan bestemmes uavhengig av hverandre, og det samme gjelder de tilhørende kjennemerkene.

De fleste tradisjonelle kjennemerker i arbeidsmarkedsdelen av folke- og boligtellinger, vil vi kunne hente ut fra registre. Men for noen kjennemerker er kvaliteten i dag ikke tilfredsstillende. SSB vil gjennomføre tiltak for å forbedre datakvaliteten fram til FoB2000.

For noen kjennemerker må verdiene beregnes, noe som gjør det vanskelig å gi detaljerte fordelinger av f.eks. arbeidstid og reisetid på arbeid. Det er videre usikkert om yrkesopplysningene får god nok kvalitet i tide til FoB2000.

Opplysninger om reisefrekvens og reisemåte på arbeid samt utførte timer per uke får vi ikke i en registertelling.

Vedlegg

Oversikt over kjennemerker

Kjennemerke	Tellings- år	Telling- uke	Internasjonal anbefaling	FoB80	FoB90	FoB2000 status	Kvalitet
Arbeidsstyrkestatus		X	X		X	Register	God
<i>Arbeidstid</i>			X				
Avtalt ukentlig arbeidstid		X			X	Register	God
Utførte timer (uka)		X		X	X	Ingen kilde	
Arbeidstid i året	X			X	X	Register	Middels
Yrkesstatus	X	X	X	X	X	Register	God
Yrke	X	X	X	X		Register	Usikker
Næring	X	X	X	X	X	Register	God
Organisasjonsform*	X	X			X	Register	God
Arbeidsstedets beliggenhet	X	X	X	X	X	Register	God
<i>Arbeidsreiser/pendling</i>			X				
Pendling		X		X	X	Register	God
Reisetid på arbeid		X		X	X	Register	Svært usikker
Reisefrekvens på arbeid		X		X	X	Ingen kilde	
Reisemåte på arbeid		X		X	X	Ingen kilde	
Sosioøkonomisk gruppering	X					Avledes	Usikker

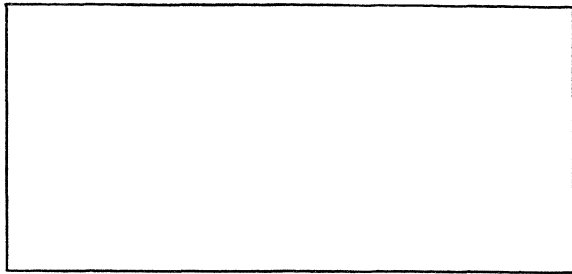
«Kvalitet» er forventet kvalitet i FoB2000, ikke per i dag.

* Både organisasjonsform og institusjonell sektor er aktuelle kjennemerker

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 98/18 H.M. Teigum: Kostholdsundersøkelsen 1997: Dokumentasjonsrapport. 38s.
- 98/19 C. Hendriks: FoB2000: Rapport fra seminar 18. mars 1998 om kjennemerker i bolig-tellingen. 41s.
- 98/20 D.Q. Pham: Sesongjustering av tidsserier i Statistisk sentralbyrå: En sammenligning mellom X11 ARIMA og X12 ARIMA. 85s.
- 98/21 F. Bendiksen og K.-A. Hovland: Foreldre-betalingsundersøkelse: Rapport om betal-ingen for heldagsopphold i kommunale og private barnehager. 1. halvår 1998. 36s.
- 98/22 L. Lindholt: Dynamiske oljemodeller: Intertemporal optimering og adferds-simulering. 55s.
- 98/23 T.N. Evensen: Nasjonalregnskap: Beregning av post- og distribusjonsvirksomhet. 23s.
- 98/24 P.M. Holt, L. Haugen og P.E. Gjedtjernet: Skattestatistikk. Etterskuddspliktige 1995 og 1996: Dokumentasjon. 36s.
- 98/25 Regionale inndelinger: En oversikt over standarder i norsk offisiell statistikk. 130s.
- 98/26 L. Rogstad: FoB 2000. Geografisk informasjon i Folke- og bolig tellingen år 2000: En oversikt over sentrale regionale kjennemerker og inndelinger. 36s.
- 98/27 L. Rogstad: FoB2000: Rapport fra seminar 12. februar 1998 om geografisk informasjon i Folke- og bolig tellingen år 2000. 46s.
- 98/28 E. Midtlyng: Dokumentasjonsrapport AKU 1996. 41s.
- 98/29 G. Haakonsen, K. Rypdal og B. Tornsjø: Utslippsfaktorer for lokale utslipp - PAH, partikler og NMVOC. 74s.
- 98/30 FoB2000. Folke- og bolig tellingen år 2000: Høringsnotat om innhold. 49s.
- 98/31 G. Dahl og J. Folkedal: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport: Stønader til enslig forsørger, 1992-1993. 34s.
- 98/32 K. Bjønnes og J. Johansen: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport: Attføringspenger, 1992-1993. 108s.
- 98/33 O. Skorge: Forsknings- og utviklingsvirk-somhet (FoU) 1995: Dokumentasjon av FoU-undersøkelsen 1995. 30s.
- 98/34 A. Sundvoll og H.M. Teigum: Samordnet levekårsundersøkelse 1997 - tverrsnittunder-søkelsen: Dokumentasjonsrapport. 130s.
- 98/35 K. J. Einarsen, A. B. Skara og C. Strand: Faktaark for FylkesKOSTRA-utdanning. 1. tertial 1998. Sør-Trøndelag fylkeskommune: Nøkkeltall med indikatorer for Prioriteringer, Dekningsgrad, Produktivitet. 39s.
- 98/36 P. Bakken og J.A. Osnes: Kvartalsvis ordrestatistikk. 53s.
- 98/39 I. Melby og R. Aaberge: Sammenligning og fordeling av husholdsinntekt blant barn og unge. 31s.
- 98/40 A.A. Ritland: Evaluering av Reform 94. En spørreskjemaundersøkelse: Dokumentasjons-rapport. 43s.
- 98/41 D. Roll-Hansen, L. Solheim og L.C. Zhang: Kopiering ved universiteter og høyskoler. 88s.
- 98/42 M.V. Dysterud og P. Schøning: Etterprøvbare miljømål for byer og tettsteder: Et metode-prosjekt for utvikling og prøving av miljø-indikatorer. 40s.
- 98/43 J. Epland: Inntekt etter skatt: Revisjon av inntektsregnskapet i inntekts- og formues-undersøkelsen for husholdninger. 40s.
- 98/44 E. Sørensen: Produksjonsindeks for industrien. 48s.
- 98/45 L. Aaram og Ø. Skullerud: Statistikk over emballasjeavfall: Utprøving av metode og foreløpige resultater. 32s.
- 98/46 L-C. Zhang: Empirisk imputering: En ny metode for å behandle tilfeldig partielt frafall. 20s.

Notater

Tillatelse nr.
159 000/502

B *Returadresse:*
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway